Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat — פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 183 (1178) | Łódź, Poniedziałek 8 Sierpnia 1927 | מינפטער יאהרגאנג | לאדז מאנטאג י' אב תרפ"ז. | Nr. 183 (1178)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

גרויסע רעדע פון מארשאל פילסודסקי

אויפ'ן לעגיאניסטען-צוזאמענפאהר אין קאליש.

קאליש, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג מיט'ן אלפוילישען צוזאמענפאהר פון די לעגיאניסטען, וואס קומט פאר אין קאליש, האט דער פרעמיער מארשאל פילסודסקי געהאלטען פאר א פיל טויזענד-קעפיגען עולם א רעדע אין דעם גרעסטען שטאטישען זאל. 7 מיט 5 מינוט האט זיך דער מארשאל פילסודסקי באוויזען אויף דער טריבונע. דאס באווייזען זיך פון מארשאל איז אין זאל באגעגענט געווארען מיט שטורמישע אוואציעס און הורא-געשרייען. אויפ'ן טיש נעבען מארשאל פילסודסקי איז געשטאנען א טעלעפאנישער טראנסמיסיע-מיקראפאן און די רעדע איז גלייכצייטיג איבערגעגעבען געווארען דורכ'ן ראדיא.

דער מארשאל פילסודסקי האט אנגעהויבען זיין רעדע מיט די ווערטער:

איך, אלס אייער קאמאנדאנט האב געוואונשען, א מעגליכקייט צו רעדען אויף א צוזאמענפאהר, וואס איז אנ'אנדענק פון אונזער קראקאווער אויסמארש אין יאהר 1914 און פון אונזער ארבייט דורך די פיל יאהרען ביז איצט, איין גרויסער אמת קען שוין קאנסטאטירט ווערען: דער אמת פון אונזער עקזיסטענץ און פון אונזער ארבייט. דאס איז א רעזולטאט פון דעם היסטארישען פאקט פון יאהר 1914. אונז קומט די בכורה דערפאר, ווייל מיר האבען פערגאסען אונזער בלוט נאר פאר פוילען, ניט אין זינען-האבענדיג קיין שום אנדערע זאך. אונזער בלוט האבען מיר פערגאסען פאר זיך אליין און ניט פאר קיינעם. אונז קומט די בכורה דערפאר, ווייל מיר האבען געשאפען א זאך, וואס האט פריהער ניט עקזיסטירט. איך, אלס הויפט-אנפיהרער און אלס דער, וועלכער האט געפיהרט א מלחמה, קאנסטאטיר, אז פריש ביי-טריט פון אונזער ארבייט, זענען געגאנגען די אגענטורען פון פרעמדע מלוכות, וועלכע האבען געהאט באזונדערע אינטערעסען. מיר האבען געארבייט פאר דער גרויסקייט פון פוילען און ניט פאר די אקופאנטען.

די פרעמדע אגענטורען האבען אונז פאר'מיאוס'ט די ארבייט, אפגערוקט אונז אין א זייט און אונז פערקנעפיהרט פון אונזער ריכטיגער ארבייט. דערמאנט זיך, ווי מען האט געשענדעט אונזער מונדיר, אונזערע פאהנען, מען האט אונז ערנידעריגט, מאכענדיג אונז מינדערווערטיגער פאר'ן עסטרייכישען מונדיר און פאהן.

פון דער צווייטער זייט איז געשטאנען די רוסישע אגענטור, וועלכע האט אונז פארפאסקודזשעט און ערנידעריגט אונזער ווארט, האט אונז אנגערופען באנדיטען, וועלכע זענען געווען בינס-טיג פאר'ן אקופאנט.

איך אלס דער, וועלכער האט געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט פערשידענע אנפיהרער און מלוכה-בעאמטער, קאנסטאטיר, אז צום סימפאטישסטען זענען געווען פרעמד פאר אונז, די, וועלכע זענען געווען פרעמד פון פוילען, פרעמד פון דער פוילישער שפראך און קולטור, רומענער, אונגארער א. א. — די האבען אונז פערשטאנען, די זענען אונז אמיינסטען נאכגעקומען, דאס זעהען מיר שטענדיג נאך ביז'ן היינטיגען טאג.

מיר, לעגיאניסטען, האבען געהאט דאס גליק, וואס מיר האבען געקעמפט די גאנצע צייט, ביז דער ענדע פון דער וועלט-מלחמה, וואס מיר האבען געקעמפט נאר אויף דער טעריטאריע פון פוילען, ניט ארויסגעהענדיג פון איהרע גרעניצען.

און מיינע איינדריקען פון די יאהרען 1914 און 1916. האבען זיך איינגעקריצט דאס באוואוסטזיין, אז מיר זענען געווארען וואס ווייניגער פרעמד פאר איינגענע און געוואונען די סימפאטיע. מיר זענען געווען די אזוי-גערופענע „זעלנער אהן פאטערלאנד.

אזוי איז געווען ביז ענדע 1919, ווען ס'זענען פארגעקומען די גרעסטע לעגיאנען-שלאכטען. די צווייטע יאהר האט מיך איבערצייגט, אז די פרעמדע אגענטורען האבען ארויסגעוויזען א זעהר נעבעלהאפטען „מיטגעפיהל" פאר אונזער ארבייט. וואס ווייטער אלץ מעהר האט מען שוין אנגעהויבען רעדען פון פוילען, פון [illegible] פוילען, וועגען וועלכען מ'האט אפילו ניט געוואלט טראכטען.

אין ענדע 1918, ווען ס'זענען פערגאסען געווארען טייכען בלוט, ווען מיליאנען זענען געשטאנען אין די שלאכטען, האט מען אין די קאבינעטען פון דער און פון דער אנדערער זייט גרעניץ-דראטען, אנגעהויבען זוכען געוויכטע, וועלכע זאלען קענען באווארסען ווערען אויף דער וואגשאל פון דער מלחמה און זאלען קענען ארפא-ווענער אויף נצחון אדער מפלה. צווישען די בעזיגטע איז אויך געווען איינער — פוילען. פון דער דאזיגער צייט אן צעוואקסט זיך די פוילישע פראגע און הויבט אן צו ווערען א ווערט-זאך אויך פאר אנדערע. אלע האבען דערפיהלט א פעטען ביסען און האבען געוואלט האבען די טריאומפען פון פוילען אין איינגענע הענט, האבען געוואלט האבען סאלדאטען פאר זיך און אונז, לעגיאניסטען, געהאלטען פאר משוגע'נע. (דאס דאזיגע ווארט האט דער מארשאל געזאגט אויף יודיש: „משוגע'נע".) דעמאלט זענען געווען מעגליכקייטען עפעס מיט פוילען צו טון און דעריבער האבען די פרעמדע אגענטורען אנגעהויבען מיט אונז אנ'אפענעם קאמף. פון דאן אן קומט אונז, לעגיאניסטען ניט די גליקס-בכורה, נאר אויך די ליידענס-בכורה.

איך באזיץ פערשידענע דאקומענטען, וועלכע האבען נאך ניט געזעהן די ליכטיגע שיין. די דאזיגע דאקומענטען באשטעטיגען דאס אויבען-געזאגטע. מיר, לעגיאניסטען, האבען זיך די אלע שטערונגען אקעגענגעשטעלט מיט אונזער הארטען אמת. דערפאר פייערען מיר יעצט דעם צעהן-יעהריגען יובילעאום פון שטשיפיארנע, מאגדעבורגער טורמע און אנדערע טורמעס.

פוילען איז דעמאלט געווארען אנ'עניין מיט וועלכען מ'האט שוין געקאנט מאכען פערשידענע חשבונות, צוטיילונגען, קאלקולאציעס. שפעטער קומען די יאהרען 1917–1918. די פראיעקטען, וועלכע זענען דעמאלט ארויסגעשווימען וואס צו טון מיט פוילען, שטייגען אריבער דעם פערנעהם פון דער גרעסטער ביבליאטעק.

פוילען איז געווארען מאדערן, ס'איז געווען א נויטווענדיגקייט פאר יעדען אנצונעהמען א שטעלונג, וואס מיט פוילען זאל ווערען. פאר פוילען פערגעסען שוין בלויז דעמאלט, ניט בלויז פאליאקען, נאר אויך אנדערע, די, וועלכע האבען אנטייל גענומען אין דער גרויסער מלחמה. פאליאקען אליין ווערען פון איהר באזייטיגט און ווערען ניט צוגעלאזט צו דער דאזיגער ארבייט. אזא צושטאנד האב איך געטראפען בעת איך בין צוריקגעקומען פון דער מאגדעבורגער תפיסה. די אנטייל-נעהמער פון דער מלחמה האבען אונז געוואלט צוברעכען, אין דער היינטיגער איז געשטאנען קיין אונטערשיד צווישען די, וועלכע זענען געשטאנען אויף איינע אדער אויף דער אנדערער זייט פון די גרעניץ-דראטען.

הגם פוילען איז שוין געווען עפעס זיכער, האט מען דאך געוואלט געבען וואס ווייניגער און דעריבער האבען זיי מיך אלס גענעראל אריינגעווארפען אין אזא פיינע טורמע, ווי עס איז מאגדעבורג — איך דאגעגען האט מען געגעבען פיל ערגערע אוביעקציעס.

באצאהלטע אגענטורען פון פערשידענע מלוכות האבען זיך געריסען איבער דער פוילישער הויט און ווען די צוקונפטיגע היסטאריקער וועלען אריינקוקען אין די ארכיוון פון פערשידענע מלוכות, וועלען זיי דארט זיך אנשטויסען פיל בעקאנטע נעמען פון פאליאקען, וועלכע האבען פאר געלד געארבייט לרעה פוילען, געווען אגענטען וועלכע האבען געארבייט גלייכצייטיג פאר 5–6 מלוכות.

ווען כ'בין צוריק געקומען פון מאגדעבורג, האב איך אנגעטראפען א ווילדען כאאס. איך רעכען מיך צו, צו די ווערסטע טאלאנטען, איך האב געקענט ארויספאהרען פון דעם דאזיגען כאאס. די צייט איז געווען די שווערסטע אין מיין לעבען: יעדע 4–5 מענשען אין א קייטע האבען געצילט א באזונדערע רעגירונג, ווען ניט מיין שטארקער קאפ, וואלט איך משוגע געווארען, אויסהערענדיג די פערשידענע מענשען מיט זייערע רעצעפטען און רפואות פאר פוילען.

א. ה., מיינע הערן, האט פרעטענציעס, וואס איך פערברענג אזוי ווייניג מיט איך, אבער ווען איהר וואלט אין 1918-טען יאהר, אזוי ווי איך, 20 שעה אין מעת-לעת גערעדט מיט אלע די, וועלכע האבען כלומר'שט געארבייט פאר פוילען, ניט קענענדיג צוויי פון זיי ברענגען צו א הסכם — וואלט איהר ניט געווען בעסער פאר מיר.

בעת אנדערע האבען שוין אויסגענוצט דעם פרידען האבען מיר נאך צוויי יאהר געמוזט קעמפען און די געצאהלטע פרעמדע אגענטורען האבען געארבייט לרעה פון פוילען.

איך בין ענטלאפען ניט איינמאל פון מיינע נאהנטסטע מיטארבייטער, כדי זיי זאלען מיך ניט פערראטען, איך בין ניט געווען זיכער, אז מיין באפעהל וועט ניט צום ערשט געלעזען ווערען אין די ביורא'ס פון די פרעמדע מלוכות איידער ער וועט אנקומען צו דעם, פאר וועלכען עס איז בעשטימט געווארען. איך האב רעזיגנירט פון פערשידענע פאליטישע פלענער, ווייל איך בין ניט געווען זיכער, אז זיי וועלען ניט אויסגעגעבען ווערען. איך זאג דאס דרייסט און לאז איבער פאר דער געשיכטע די דאזיגע פאקטען אפצושאצען.

די דאזיגע באצאהלטע אגענטען האבען זיך רעקרוטירט פון די לאגערען פון קאטערינא, פרידריך דעם גרויסען און מאריא טערעזא, אלס ביישפיל קען דינען דער פירשט סילקאווסקי, וועלכער האט פאר 150 גאלד-דוקאטען א יאהר געדינט יעקאטערינען לרעה פאר פוילען.

אין אנהויב פון דער לעגיאנען-ענטשטעהונג האט מען אונז געהאלטען פאר משוגעים, מ'האט זיך געמיהט, אז אונזער בלוט זאל זיין ניט אנזעהענדיג, אונזער באדייטונג זאל זיין א מינדערווערטיגע.

מיר זענען געגאנגען טריט ביי טריט צום זיג. עס איז מעגליך, אז פוילען האט נאך שווערע מינוטען אדורכצולעבען, דער אמת איז אבער מיט אונז!

Zapisujcie się
na członków Ligi Obrony
Powietrznej Państwa.

Dr. H. SPIRA-BORNSTEINOWA
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

Dr. med.
BRAUN
פאלודניאווא 38
טעלעפאן 40-26
צוריקגעקעהרט.
ספעציעל-ארצט פאר הויט און venerishe קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
באהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האל-אויטאמאט)
נעמט אן פון 9—11 פריה און פון 5 — 8 אבענד

Dr. med.
K. Fiszman
26 צעגעלניאנא 26
טעל. 51-17
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 6 – 8 אוו. 639

רעסטאראן „METROPOL"
מאניושקי 1, טעלעפאן 11-04
היינט און טעגליך פון 7 ביז 11 אין אווענד
אווענד-ברויט פון 3 גענג 2 זל.
טעגליך ארטיסטישע אויפטריטען און דאנסינג

וואר הנונגעז
– בעשטעהענד פון –
1 און 2 צימער און קיך:
מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויף באזארנע 7
איז פון זאפארט
צו פערמיטען.
צו ערפאהרען ביי שטיינשניידער, פולנאצנא 12
פון 4 ביז 6 נאכמ. טעלעפאן 30-96. 762

ווייטערדיגע יודען-עקסצעסען אין ליטע.

די ליטווישע פאליציי העלפט שלאגען. — עס ווערען ארעסטירט די... געשלאגענע יודען.

קאוונא, 7 (יט"א טעלעגראפיש) די אנטיסעמיטישע עקסצעסען מיט דעם אנטייל פון דער ליטווישער פאליציי נעהמען נישט קיין ענדע. ס'זענען פארגעקומען ווייטערדיגע עקסצעסען אין פאניעוויעזש, קראסניאן, פילווישקי, קראם א.א. אין עטליכע פאליציי-בעצירקען אין קאוונא זענען פארגעקומען אנפאלען אויף יודען, ס'זענען ארעסטירט געווארען 4 יודישע יונגעלייט, וועלכע זענען אכזריות'דיג געשלאגען געווארען דורך דער פאליציי.

די „יודישע שטימע" האט אפגעדרוקט א שארפען ארטיקעל, אין וועלכען זי פאדערט אויף די רעגירונג אנצונעהמען ענערגישע שריט נעגען די עקסצעסען. דער פאליציי-קאמענדאנט אין קאוונא האט צוגעזאגט א דורכצופיהרען א גענויע אויספארשונג און צו בעשטראפען די שולדיגע פאליציאנטען.

וועלט-פערבאנד פון קריסטליכע סטודענטען

אינפארמירט וועגען יודישע ענינים.

גענף. (י.ט.א.) דאס אויגוסט העפט פון מאנאטשריפט „די סטודענטענוועלט", הויפט-ארגאן פון וועלט-פערבאנד פון קריסטליכע סטודענטען מיט'ן זיצארט אין גענף איז געווידמעט אינגאנצען אינפארמאציעס וועגען יודישע פראגען. דער נומער ענטהאלט פיל ארטיקלען וועגען די בעציהונגען צווישען יודען און קריסטען, וועגען יודען אין אמעריקא, וועגען דער ציוניסטישער בעוועגונג, העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים, די יודישע לאנדווירטשאפטליכע קאלאניעס אין סאוויעט-רוסלאנד, וועגען יודען אין דעם מעל-קער-בונד א.א.וו.

די ארטיקלען זענען געשריבען מייל-וויזע דורך קריסטען און טיילוויזע דורך יודען. אלע ארטיקלען זענען געהאלטען אין א ריין אביעקטיווען טאן און טראגען אן אינפארמאטיווען כאראקטער.

פעלקער-ליגע-סעסיע עפענט זיך: דעם 1. סעפטעמבער.

די צייטווייליגע טאג-ארדנונג.

גענף, 7 (סט. טעל.) די פראוויזארישע טאג-ארדנונג פון דער פעלקער-ליגע-סעסיע, וועלכע וועט זיך אנהויבען דעם 1. סעפטעמבער, זעהט פאר א רייהע ענדערונגען אין דעם ארבייטס-אופן פון פערשידענע קאמיסיעס און ארגאניזאציעס פון דער פעלקער-ליגע. צווישען אנדערן, וועט דער פעלקער-ליגע-ראט אויך דורכשמועסען דעם פראיעקט פון שאפען אן אינטערנאציאנאלען הילפס-פעראיין, בעטראכטען די רעזולטאטען פון דער אינטערנאציאנאלער ווירטשאפטס-קאנפערענץ און דיסקוטירען די פראגע וועגען פוילישען טראנספארט פון אמוניציע און קריגס-מאטעריאלען.

געכאפט די הויפט-שולדיגע

אינ'ם אנפאל אויפ'ן יודישען בית-עולם אין קעלן.

בערלין, 7 (יט"א טעלעגראפיש) פון קעלן מעלדעט מען, אז דער דארטיגער פאליציי איז געלונגען צו פערהאפטען 2 הויפט-שולדיגע, וועלכע האבען אויסגעפיהרט דעם אנפאל אויפ'ן יודישען בית-עולם. ביידע שולדיגע בעהערען צו דער היטלער-ארגאניזאציע. צוליב דעם, וואס ס'ווערט ווייטער געפיהרט די אויספארשונג ווערען דערווייל די פרטים געהאלטען בסוד. ס'איז צו האפען, אז דער פאליציי וועט געלונגען צו ענטדעקען די גאנצע באנדע, וועלכע האט אויסגעפיהרט די פערשוועכונג פון קעלנער יודישען בית-עולם.

„אגודת-ישראל" אין ארץ-ישראל

וויל שאפען א בעזונדערע ארטאדאקסישע געמיינדע.

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראפיש) דא איז פארגעקומען א מאסען-מיטינג פון „אגודת-ישראל. ס'איז אנגענומען געווארען א בעשלוס, צו ווענדען זיך טעלעגראפיש צום קאלאניאל-אמט מיט דער בקשה צו ערלויבען צו גרינדען א בעזונדערע ארטאדאקסישע געמיינדע. מיט דערזעלבער ביטע וועט זיך „אגודת ישראל" ווענדען אויך צום נציב-העליון.

געזונד-צושטאנד פון מין. זאלעסקי זיך: פערבעסערט.

ווארשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער געזונד-צושטאנד פון אויסערן-מיניסטער זאלעסקי האט זיך בעדייטענד פערבעסערט. יעדענפאלס וועט דער מיניסטער נאך בלייבען א געוויסע צייט צו בעט.

פולקאווניס עילע זאל ווערען פרע-זעס פון פ. כ. א.

ווארשא, 7 (סט. טעל.) ס'בעשטעטיגען זיך די קלאנגען, אז דער ביז-איצטיגער פרעזעס פון פ. ק. א. ה' שמידט זאל פערלאזען זיין אמט, און אויף זיין ארט זאל בעשטימט ווערען דער פולקאווניק עילע.

דייטשע סוחרים אין אבער-שלעזיען

פערלאנגען א האנדעלס-אפמאך צווישען דייטשלאנד-פוילען.

בערלין, 7 (סט. טעל.) די דייטשע סוחרים פעראיינען אין אויבער-שלעזיען האבען זיך געווענדעט מיט א פעטיציע צו דער דייטשער און פרייסישער רע-גירונג וועגען אויפהערען דעם צאל-קריג מיט פוילען, מחמת זיי האבען נישט קיין אפזאץ-מארק אויפ'ן מזרח און ליידען דערפון גרויסע היזקות. די סוחרים פערלאנגען צו שליסען א האנ-דעלס-אפמאך מיט פוילען.

טעאטער-דירעקטאר בעגאנגען זעלבסטמארד

אין דער געביידע פון מיניסטעריום.

בודאפעשט, 7 (סט. טעל.) דער דירעקטאר פון בודאפעשטער שטאט-טעאטער איז געכטען בעקומען אין דער געביידע פון אינערן-מיניסטער און פער-לאנגט אן אודיענץ ביים מיניסטער. און מ'האט דעם דירעקטאר ערקלערט, אז דער מיניסטער איז נישטא, האט ער ארויסגעכאפט א רעוואלווער און זיך דערשאסען.

די יודישע פרעסע אין דער פערגאנגענהייט און געגענווארט.

ירושלים. (י.ט.א.) ה' מ. פראבסט אין ירושלים, וועלכער האט דער ער-שטער פערעפענטליכט סטאטיסטישע ציפערן וועגען דער יודישער פרעסע, האט אין א שריפטליכער מיטטיילונג צו דער י. ט. א. ערקלעהרט, אז די ציפער פון 4000 ביז-איצטיגע יודישע צייטונגען און שריפטען, וועלכע איז אנגעגעבען געווארען נישט לאנג דורכ'ן ביבליאטעקאר פון דער בערלינער יו-דישע קהלה ה' יוסף לין, איז שוין אין איצטיגען מאמענט בעדייטענד איבער-געשטיגען געווארען. די מיטטיילונגען פון ה' לין שטיצען זיך אויף דער סטאטיסטיק פון 1920. אין משך פון די פערגאנגענע 7 יאהר איז די אלגע-מיינע צאהל פון די יודישע פעריאדישע אויסגאבען בעדייטענד געוואקסען און דארף איצט בעשטימט ווערען אויף אונגעפעהר 5000. ה' לין האט ווייטער ערקלערט, אז די צאהל שפראכען אין וועלכע די יודישע צייטונגען זענען ערשיינען בעטראגט 30. אויך די דא-זיגע צאהל איז, לויט דער מיינונג פון ה' פראבסט געווען גילטיג פאר'ן יאהר 1920 איצט אבער איז די צאהל שפראכען געשטיגען און בעטרעפט אנ'ערך 35.

וועגען נומערוס קלאוזוס.

בעשלוס פון דער עקספערטען-קאמיסיע ביים פאליטישען קאמיטעט פון מיניסטערען-ראט.

די עקספערטען קאמיסיע ביים פאלי-טישען קאמיטעט פון מיניסטערען-ראט האט אויף דער יונגי סעסיע אנגענומען צ. א. דעם פאלגענדען בעשלוס:

„אין דער פראגע פון נומערוס קלאו-זוס האלט די קאמיסיע, אז ביים אנ-נעהמען סטודענטען אין די העכערע לעהר-אנשטאלטען דארף מען נישט נעה-מען אין אכט קיין נאציאנאלע אדער רעליגיעזע מאטיווען, און אז מען דארף ארויסגעבען ענטשפרעכענדע פעראָרד-נונגען, וואס פיהרען איין די דאזיגע פרינציפען אין לעבען.

דערביי דארף מען זיי ארויסגעבען אין אזא צייט, אז קיין שאדען זאל נישט זיין קיין מניעה צו פערווירקליכען זיי אין שול-יאהר 1927–28.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן דאזיגען בע-שלוס האט דער ה' בילדונגס-מיניסטער אין א צירקוליאר צו די דירעקטארען פון די אקאדעמישע שולען דערמאנט דעם אינהאלט פון צירקוליאר פון 20. סעפטעמבער 1926, אין וועלכען עס איז געזאגט, אז די בעגרענצונג פון דער צאהל אנגענומענע סטודענטען — אין פאל, ווען מען מוז טון אזא זאך — דארף געשעהען גענוי לויט'ן פונקט 86 פון געזעץ וועגען אקאדעמישע שולען, און פון צירקוליאר פון 25-טען סעפ-טעמבער 1925, וועלכער שטעלט פעסט, אז די אויסנאהמס-בעגרענצונגען, וואס זענען פארגעזעהען דורכ'ן געזעץ, דאר-פען נישט בעטראכט ווערען אלס פראָ-צענט-בעגרענצונג פון דער צאהל אנ-גענומענע קאנדידאטען פון די איינצעל-נע נאציאנאליטעטען אדער רעליגיעס.

די מאסקווער ארטיסטען פון „הבימה"

האבען אויך אנערקענט אז די שענסטע פאטאגראפיעס, פאר-טרעטען ווערען קינסטלעריש אויסגעפירט נור אין דעם

— ערשטקלאסיגען פאטאגראפישען אטעליער —

„PARISIENNE"

69 ברושעווישינער 69

צופאהר מיט'ן טראמוואי נומער 1.

די יודישע פעלקער-בונד-ליגע אין עסטרייך און די ציריכער קאנפערענץ.

וויען. (י.ט.א) די יודישע פעלקער-בונד-ליגע אין עסטרייך האט בעשלאסען צו שיקען א דעלעגאציע צו דער יודי-שער רעכט - שוץ - קאנפערענץ, וועלכע וועט פארקומען אין ציריך דעם 17 טען אויגוסט ה. י. די דעלעגאציע פון דער יודישער פעלקער-בונד-ליגע אין עסט-רייך וועט בעשטעהען פון רבי-הכולל דר. חיות, דר. ל. גאלדהאמער און דר. וו. קארבאקי.

דער נייער קאמענדאנט פון דער פאליציי אין א"י.

ירושלים, (י.ט.א.) ווי עס טיילט מיט דער „דואר היום", וועט דער ביז איצטיגער גענעראל - אינספעקטאר פון דער ארץ ישראל'דיגער פאליציי קאלא-נעל מאווראנאדאסא איבערגעטראגען ווערען אויף אנ'אנדערען פאסטען. אויף זיין ארט וועט בעשטימט-ווערען קאלא-נעל א. י. מאקניל, וועלכער איז פרי-הער געווען קאמענדאנט פון דער ליק-ווידירטער בריטישער זשאנדארמעריע אין ארץ ישראל.

אין דער האנדעלס-הויכשולע אין תל-אביב.

תל-אביב (יט"א) די שלוס-עקזא-מענס אין דער היגער האנדעלס-הויכ-שולע האבען זיך שוין פערענדיגט. 20 סטודענטען האבען בעקומען דיפלאמען.

אויסצייכנונגען פאר צוויי יודישע געלעהרטע.

בערלין. (יט"א) די קעניגליכע וויסענשאפטליכע געזעלשאפט אין עדינ-בורג האט אויסגעוועהלט אלס איהר עהרען מיטגלידער די יודישע פראפע-סארע: אלבערט איינשטיין אין בערלין און ריכארד ווילשטעטער אין מינכען.

פרעזידענט הינדענבורג בע-זוכט די אויסשטעלונג פון ליבערמאנ'ס ווערק.

בערלין, (י.ט.א.) דער דייטשער מלוכה-פרעזידענט הינדענבורג האט בע-זוכט די יובילעי אויסשטעלונג פון פראפ. מאקס ליבערמאנ'ס ווערק אין דער פרייסישער קונסט-אקאדעמיע.

דער גאסט איז בעגריסט געווארען דורכ'ן קינסטלער, וועלכע האט איהם ארומגעפיהרט איבער דער אויסשטע-לונג און געגעבען די געהעריגע ער-קלערונגען.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאבאדניא 15, טעל. 31-08

צאלט נאך פערנאכלעסיגטע צייהן און מונד-קראנקהייטען. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציע-לער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין, נעהמט אן פון 9—12 נאכמיטאג פון 3—7 אזייגער אווענד. ביליגע פרייזען. 1481

קאליגראף ל. בערמאן

וואוינט יעצט אויף זאחאדניא 10, פראנט 1 שטאק. און לערנט שרייבען און שנעל שרייבען אין 15 לעקציעס אויך גוט א יודישען בריף אין פערלויף פון א חודש.

עוד כהיום און א ערקויף

מעבעל

רעווארעס, שאפען, ניי-מאשינען, גאראדערארען, סאפא-יערען א. ד. ג. און צאהל די העכסטע פרייזען

א. וויצמאן נארוטאוויטש 19

(דזיעלנא)

אין מעבעל-געשעפט, (פרזוואזש-וואוינונג שענקעוויטש 29) ביי מיר איז שטענדיג דא פערש. געניצטע מעבעל און גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 1338

נייעסטע און מאדערנסטע

שייטלען

ווי אויך פאלקעס און האלבע פאלקעס

פון פרימא איטאליענער האר, גוטע אויספארבייטונג, רעעלע בעהאנדלונג, בעקומט מען קאמיענא 5, 2-טען הויף לעצטען איינגאנג, 2. שטאק ביי פרושעוויצקי.

פארערט איבעראל

נאר פאטענטירטע

מעטאל-בעטען

פערלאנגען מיט דער פאבריקס-מארקע

PALMA-PATENT

פאר הערלבע מיר גאראנטירען.

אויך שטאט אויף לאגער און פעריגען אויסערהאלב: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, מאטראצען, קינדער-וועגעלעך, שטעקלאך און נעבעלע מאטראצען. פאבריקסע פרייזען! רעאלע בעהאנדלונג! ביליגסטע פרייזען!

לאדז, פולנאצנא 24.

לאָדז. 8. אויגוסט 1927.

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 8. אויגוסט 1927.

פּאַנאָראַמלעך

אַ מאָל איז אַ גאָתינע.

ווען עס ווערט גערעדט וועגען דער של זמסר־מלוכה'לע ליטע, קאָן קיין רעד נישט זיין וועגען גרויסע פּראָבלעמען נאָר וועגען פּאַנאָראַמלעך...

דאָס מלוכה'לע איז געבליבן אַזוי קליין און איז אויף אַזעלכע קליינע און קליינליכע צרות, אַז וועגען גרויסען פּרי־נעהם, אין אַ וואַסער־נישט־איז־היגזיכט, קאָן קיין רעד נישט זיין...

והא ראיה, דער כח פון דער ציווילער כוליגאַנעריע איז אַזוי מינדעריעהריג, אַזוי, ווייזט אויס, נישטיג, אַז כדי צו מאַכען אַ שטיקעל איינדרוק, מוז זי נעהמען צוהילף איהר מלוכה'שע כוליגאַנעריע, די דאָרטיגע פּאָליציי, און מיט פעראייניגטע כחות פון בירגער מיט מאַכט־אָרגאַנען דערגרייכט מען אַ געוויסען עפעקט!

אַזוי פּיילט מיט די יודישע טעלעגראַפען־אַגענטור, אַז פּאָגראָמען אויף יודען (עקסצעסען—איידעל גערעדט) זענען פאָרגעקומען אין קראָן, פּאָניעוועזש, פּילווישקי, קראָשניאַן א. א.

מען האָט פרות וכרין געשלאָגען, גע־ראַבירט, געפּייניגט—גאָר ליטעיש, און לויט אַלע כללים פון בעוואוסטער גרויס...

זענען געפאָדערט דעלעגאַציעס פון די בעליטענע יודען אין קאָוונע־הבירה, צו דער סאַמער סמעטאָנע־מאַכט, כדי צו אינטערווענירען, אַז ס'זאָלען אָנגענומען ווערען די געהעריגע מיטלען צו פערהיטען די יודען פון ווייטערדיגע אָנפאַלען.

מ'איז געוואָרען, הייסט עס, זיך משתדל זיין, אַז די צענטראַל־מאַכט זאָל ווירקען אויף דער פּאָליציי, זי זאָל בעסער און פרומער ווערען.

וואָס עס דען העלפען?

וואָס עס האָבען אַ פּעולה?

פערשטעהט זיך, וואָס לגובת ליטע זיין אַ סך בעסער, ווען זי וואָלט זיך אַליין אַן עצה געגעבען מיט די פינסטערע עלעמענטען פון איהרע ד' אמות, איידער די גרעסערע זאָלען זיך דאַרפען אַריינמישען, און לערנען אויפן גרויסען אויפן דרך ארץ מיט איהר מאַיעסטעטישער מינדעריעהריגקייט, דער קליינער מלוכה'לע ליטע.

מז

אויפ'ן ים און אויף דער יבשה.

די מפּלה פון דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ, און די נעוואַקעלטע פּאָזיציע פון פּרעזידענט קולידזש.

די קאָנפערענץ פון די דריי מלוכות, אַמעריקאַ, ענגלאַנד און יאַפּאַן, וועלכע בעגרעניצען די בעוואַפנונג אויפ'ן ים האָט זיך געענדיגט מיט אַ פולשטענדיגען דורכפאַל. די שטעלונג פון ענגלאַנד, וועלכע האָבען די איבערמאַכט אויף אַלע ימים און די שטעלונג פון אַמעריקאַ, וועלכע וויל הערשען אויף דעם שטילען אָקעאַן, האָט מען נישט געקאָנט ברענגען צו קיין הסכם.

דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער טשעמבערלען האָט ערקלערט אין פּאַרלאַמענט. די געאָגראַפישע לאַגע קאָן נישט ווערען גרינגגעשעצט, מיר טאָרען נישט פערגעסען, אַז אָהן דעם פערזיכערען פון דער ים־קאָמוניקאַציע קען נישט זיין קיין רייד וועגען פערזיכערען די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון ענגלאַנד.

די קאָנפערענץ אין גענף האָט טאַקע געליטען אַ מפּלה, דאָס איז דער גורל פון אַלע ענטוואָפנונגס־קאָנפערענצען, אויב זיי ענדיגען זיך אפילו מיט אַ קאָמפּראָמיס, איז עס אויך נאָר אַ פיקציע, נאָכ'ן אונטערשרייבען פונ'ם אָפּמאַך, טוט סיי־ווי־סיי יעדע מלוכה, וואָס עס גלוסט זיך איהר און וואָס זי וויל. אַזוי איז טאַקע אויך געווען נאָך דער „געלונגענער“ וואַשינגטאָנער קאָנפערענץ. דאָ האַנדעלט זיך וועגען דער הערשאַפט אויפ'ן ים און ממילא וועגען דער הערשאַפט איבער דער וועלט.

די גרעסטע און רייכסטע מלוכה אויף דער וועלט, די פעראייניגטע שטאַטען, ווילען נישט אָנערקענען די הערשאַפט פון ענגלאַנד אויפ'ן ים.

שיפען, גרעסערע און קלענערע, וועלען ווייטער געבויט ווערען, די קאָנפערענצען וועלען ווייטער גערופען ווערען און וועלען ווייטער קיין שום פּעולה נישט האָבען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן דורכפאַל פון דער גענפער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ, זאָל דער אַמעריקאַנער פּרעזידענט קולידזש האָבען ערקלערט, אַז ער וועט מעהר נישט אַרויסשטעלען זיין קאַנדידאַטור צו די נאָכסטע פּרעזידענטען־וואַהלען אין אַמעריקאַ. דאָס איז אָבער וואַהרשיינליך נישט.

אמת, קולידזש איז געווען דער איניציאַטאָר פון דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ, און איהר דורכפאַל האָט געמאַכט אַ פּגם אין קולידזש'ס אויטאָריטעט, געגעבען אַ קלאַפּ זיין פּאָליטיק, וועלכע שטרעבט צו פערזיכערען פאַר אַמעריקאַ די העגעמאָניע איבער דער וועלט, אויסמיידענדיג די פעלקער־ליגע, פון וועלכער אַמעריקאַ האַלט נישט אַזוי שטאַרק.

די רעזיגנאַציע פון קולידזש קאָן מען שוין גיכער פערטייטשען מיט דעם, וואָס דער רעפּובליקאַנישער איינפלוס איז שטאַרק געפאַלען ביי די אַמעריקאַנער פאַרמערס, וועלכע זענען נישט צופרידען מיט דער איצטיגער אַגראַר־פּאָליטיק.

יעדענפאַלס קאָן מען פון קולידזש'ס רעזיגנאַציע נישט דרינגען, אַז די רעפּובליקאַנישע פּאַרטיי, צו וועלכע קולידזש געהערט, וועט איצט מעהר נישט דורכפיהרען איהר קאַנדידאַט אַלס פּרעזידענט.

די פּאָליטיק פון די רעפּובליקאַנער, אַ פּאָליטיק פון ענגען עגאָאיזם, וועלכע איז געגען דעם אַנגאַזשירען זיך פון אַמעריקאַ אין אייראָפּעאישע פּראַגען, וועלכע אַנערקענט נישט דעם אויטאָריטעט פון דער פעלקער־ליגע, וועלכע זאָרגט פאַר אייניגע אַמעריקאַנער ביזנעס, ענטשפּרעכט דעם ווילען און דער פּסיכיק פון דער מעהרהייט בירגער אין די פעראייניגטע שטאַטען.

פאַר דער אַמעריקאַנער דעמאָקראַטישער פּאַרטיי ווערט אָבער דער קאַמף פיל לייכטער, ווי דאָס וואָלט געווען ווען קולידזש רעזיגנירט נישט פון אַרויסשטעלען ווידעראַמאָל זיין קאַנדידאַטור, די דעמאָקראַטען וועלען איצט אַרויסשטעלען אַזעלכע צוויי קאַנדידאַטען, וועמענס פערזענליכע איינפלוסען זענען זעהר שטאַרק, און וועלכע קענען ווערען געפעהרליכע קאָנקורענטען פאַר דעם קאַנדידאַט פון דער רעפּובליקאַנישער פּאַרטיי.

סיי־ווי־סיי ווערט וואָס ווייטער אַלץ מעהר פערטושט די גרעניץ צווישען דער דעמאָקראַטישער און רעפּובליקאַנישער פּאַרטיי, אי דאָ אי דאָרט זענען פערהאַן אַזעלכע, וועלכע זענען פאַר דער פעלקער־ליגע און וועלכע זענען געגען דער פעלקער־ליגע, וועלכע זענען פאַר דער אַבסטינענץ און וואָס זענען געגען דער אַבסטינענץ, וואָס זענען פאַר פערהיטונגס־צאָל און וואָס זענען געגען דעם.

די שטאַרקע פּערזענליכקייטען פון היבער און שמיט קענען דעריבער זיין אַ איבעראַשונג פאַר דער שטאַרקער רעפּובליקאַנישער פּאַרטיי.

סאַקאָ און וואַנזעטי—

צוויי אומשולדיגע מענשען, וואָס וועלען אומקומען היינטיגען דאָנערשטאַג.

סאַקאָ און וואַנזעטי – צוויי נעמען, וועלכע בעשעפטיגען די מוחות פון דער גאַנצער מענשהייט שוין העכער 6 יאָהר. נאָך אַ פּאָר טעג און מיר שטעהען שוין פאַר'ן פינאַל פונ'ם טראַגישען עפּיזאָד, וועלכער האָט נישט זיין גלייכען אין דער געשיכטע פון דער מענשהייט. שוין דער זיבעטער יאָהר, ווי דער עלעקטרישער שטוהל ווערט צוגעגרייט פאַר די צוויי אומשולדיגע איטאַליענער. דעם 11־טען אויגוסט 1927 דאַרף אויסגעפיהרט ווערען דער טויט־אורטייל איבער די מערטירער, קרבנות פון מענשליכער אומגערעכטיגקייט. שוין העכער 6 יאָהר ווי די געזעלשאַפטליכע מיינונג פון ביידע וועלטען הערט נישט אויף צו פּראָטעסטירען געגען דער אומגערעכטער האַנדלונג פון דער אַמעריקאַנער יוסטיץ. אין דעם פּראָטעסט־שטראָם, וועלכער פּראַלט זיך פון דער גאַנצער ברייטער וועלט קיין מאַסאַטשוזעטס (שטאַט אין די פעראייניגטע שטאַטען), מוז זיך אויך שטעלן און ווירדיג דערטראָגען די שטימע פון יודען, וועלכע זענען תמיד נוטה צו שטיין אויף דער וואַך פון יושר און גערעכטיגקייט.

דעם 15־טען אַפּריל 1921 זענען 5 באַנדיטען בעפאַלען אין סוט־בענטרע (שטאַט מאַסאַטשוזעטס) צוויי אַמעריקאַנער בירגער, זיי גע'הרג'עט און צוגענומען 15 טויזענט דאָלאַר. אין אַ קורצער צייט אַרום זענען צוויי איטאַליענער ניקאָלאַ סאַקאָ און באַרטאָלאָמעאָ וואַנזעטי אַרעסטירט געוואָרען פאַר'ן האַלטען אומלעגאַל געווער, דער ערשטער איז לויט זיין פּראָפעסיע אַ שוסטער, דער צווייטער אַ פיש־הענדלער. ביידע זענען געווען בעקאַנט אין אומגעגענד אַלס מענשען מיט לינקע אַנשויאונגען און האָבען געהאַט אַ שם אַלס רעוואָלוציאָנערען. נעמענדיג אין אַכט, וואָס עדות זענען געקומען בעשטעטיגען, אַז די אָנפאַלער פון 15־טען אַפּריל זענען געווען ענליך צו איטאַליענער, האָט מען די צוויי רעוואָלוציאָנערען, אַדער ריכטיגער געזאָגט אַנאַרכיסטען בעשולדיגט אין'ם אָנטייל נעמען אין מאָרד. אין דער אַמעריקאַנער געריכט בראָש מיט'ן ריכטער טייער האָט קיין שהיות נישט געמאַכט און זיי פער'משפּט צום טויט. די בעשולדיגונג איז אָבער געווען אַזאַ פּראָבלעמאַטישע, אַזאַ שוואַך בעגרינדעטע, אַז מען האָט זיך נישט געדרייסט דעם טויט־אורטייל אויסצופיהרען. די פערטעדיגער האָבען נישט אויפגעהערט צו פּראָטעסטירען. זייער אומשולד איז געווען אויף אַזוי פיל קלאָר, אַז די גאַנצע וועלט האָט אויפגעהויבען אַ ליאַרם, אַ ענערגישע פּראָטעסט־אַקציע געגען דעם ווערדיקט פון אַמעריקאַנער געריכט. נייע עדות האָבען זיך גענומען מעלדען. אַזוי למשל האָט דער איטאַליענישער קאָנסול אין באָסטאָן בעשטעטיגט, אַז סאַקאָ האָט זיך אין דער צייט פון מאָרד געפונען אין קאָנסולאַט. אַנדערע עדות האָבען ערקלערט, אַז וואַנזעטי האָט זיי פערקויפט פיש אין דער שרעקליכער שעה פון מאָרד און שפּעטער אין יאָהר 1925 האָט זיך דער פּאָרטוגאַלער מאַדעיראָס אַליין מודה געווען אין אָנטיילנעמען אין מאָרד און האָט אויך אָנגעגעבען די נעמען פון זיינע 4 קאָלעגען. דער סוף איז געווען, אַז דער פּראָצעס איז איבערגעפיהרט געוואָרען אין אַפּעלאַציע־געריכט און דאָ האָט ערשט פּאַסירט אַ קוריאָז, וואָס איז זייער זעלטען אין אייראָפּע: דער ריכטער טייער, האָט פאַר דער צייט בעקומען אַ העכערען גראַד, איז בעשטימט געוואָרען אַלס ריכטער אין אַפּעלאַציאָנס־געריכט און דאָס האָט נישט ווייניג געהאָלפען עס זאָל אַרויסגעטראָגען ווערען דער זעלבער פּסק־דין, וואָס פון דער ערשטער אינסטאַנץ. אַלס אַרגומענט האָבען געדינט די קוילען, וואָס מען האָט געפונען אין קערפּער פון דער'הרג'עטען בעראַדעלי. די קוילען זאָלען שטאַמען פון אַן אויטאָמאַטישען פּיסטאָלעט קאָלט, קאַליבער 32 און אַזאַ מין כלי־זין האָט מען געפונען ביי סאַקאָ און וואַנזעטי. שוין איבער 5 יאָהר, ווי דער טויט־אורטייל איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען און ווי מען הייסט זיי זיך גרייטען יעדען טאָג צום טויט. שוין עטליכע מאָל ווי דער טויט־אורטייל האָט געדאַרפט אויסגעפיהרט ווערען און איז אונטערן דרוק פון דער געזעלשאַפטליכער מיינונג אָפּגעלייגט געוואָרען. די צווייטע וואָך אין חודש יולי דעם יאָהר, איז שוין געווען בעשלאָסען דעם אורטייל אויסצופיהרען, אָבער דער ענערגישער פּראָטעסט פון דער מענשליכער געזעלשאַפט, האָט געהאָלפען, אַז דער אורטייל זאָל אָפּגעלייגט ווערען. איבער דער גאַנצער וועלט זענען געגרינדעט געוואָרען קאָמיטעטען „אויף צו ראַטעווען דאָס לעבען פון סאַקאָ און וואַנזעטי“ און אַלע אָהן אונטערשייד פון פּאָליטישע גרופּירונגען און שטרעבונגען, אַלע אָנפאַנגענדיג פון אַנאַרכיסטען, אַטעאיסטישען לאַגער און ענדיגענדיג מיט קאָנסערוואַטיווען, קאַטוילישען עלעמענט, איינשליסענדיג אין זיך אַלע פּאָליטישע ריכטונגען און ניואַנסען, אַלע הויבען זייער קול פאַר דער בעפרייאונג פון סאַקאָ און וואַנזעטי. עס טאָר נישט דערלאָזען ווערען, אַז מענשען זאָלען געטויט ווערען נאָר צוליב פּאָליטישע אַנשויאונגען. און דאָ ליגט די איינציגע סיבה – זייער פּאָליטישע איבערצייגונגען. פאַר אונזער געוויסען שטייט, מענשען און זייערע פּאָליטישע ריכטונגען קענען נישט דינען אַלס פּרעצעדענט פון בעשולדיגונג און ווי מען גיט איבער זאָל נאָך האָבען דער ריכטער געהאַט די חוצפּה זיך גרויס צו האַלטען פאַר זיינע קאָלעגען, אַז נישט קוקענדיג אויף זייער אומשולד, האָט זיך דאָך איינגעגעבען די צוויי איטאַליענישע אַנאַרכיסטען צו פער'משפּט'ן און פטור צו ווערען פון אַזעלכע אומגעוואונשטע עלעמענטען. כל זמן עס איז נאָך צייט, מוז מען זעהן נישט צו דערלאָזען דער יוסטיץ־אַפּאַראַט זאָל קאָמפּראָמיטירט ווערען. עס טאָר זיך מעהר נישט ווידערהאָלען די טראַגישע געשעהענישען מיט וועלכע די מענשליכע געשיכטע איז אָנגעפיהלט. אַלעמען איז בעקאַנט די געשיכטע פון מאָרד פון אַמעריקאַנער פּרעזידענט אַבראַהם לינקאָלן און מאַק קינלי – מאָרד אַ פּאָליטישער, וועלכער האָט פעראורזאַכט, צוליב דער קורצזיכטיגקייט פון געריכט דעם טויט פון 5 פולקום אונשולדיגע בירגער. און די אויסגעהאַנגענע, וועלכע זענען בעקאַנט אין דער געשיכטע אונטערן נאָמען „די 5 מערטירער פון טשיקאַגאָ“ זענען כידוע אין 1893 אַנערקענט געוואָרען פאַר פולקום אונשולדיג. ליידער איז שוין געווען צו שפּעט...

אַ צווייטער פאַל, מיט וועלכען גאַנץ פראַנקרייך האָט געקאָכט איז דער פּראָצעס פון דער פאַמיליע אַדראַס, וועלכע איז בעשולדיגט געוואָרען אין הרג'נען אַן עלטערען מענשען און אין 1891 איז דער פאָטער, מוטער און זון פער'משפּט געוואָרען צו 15 יאָהר קאַטאָרגע, נישט קוקענדיג, וואָס בעווייזען זענען געווען שוואַכע און די בעשולדיגטע האָבען נישט אויפגעהערט צו פּראָטעסטירען און שרייען וועגען זייער אומשולד. די קאָנסעקווענצען: אויסהערענדיג דעם בעליידיגענדען אורטייל ווערט די מוטער תיכף משוגע און שטאַרבט אין אַ קורצער צייט אַרום. אויך דער פאָטער נישט־קענענדיג איבערטראָגען דעם לגבי איהם אַרויסגעטראָגענעם אורטייל, שטאַרבט אַ נאָך 5 יאָהר קאַטאָרזשנע אַרבייט. דער זון ווייטער, וועלכער הערט נישט אויף צו פּראָטעסטירען אין זיין אומשולד, ווערט אין 1905 בעגנעדיגט. אָבער ער ווערט גלייך נאָך דער בעפרייאונג משוגע, ווערט אינטערנירט, פערשפּאַרט אין משוגעים הויז, וואו ער פערענדיגט אויך אין 1923 מיט זיין פער'חושכטען וועלטעל. אַ טראַגעדיע פאַר וועלכער דער געוויסען פון אונזערע יוסטיץ־לייט קען נישט בלייבען גלייכגילטיג; עס איז אויך כדאי צו דערמאָנען די צוויי לעצטע גיליאָטינירטע אין בעלגיען – קויקע און געטאַל, וועלכע זענען נאָכדעם אַנערקענט געוואָרען פאַר פולקום אונשולדיג. אָבער די צוויי אונשולדיגע מיט 60 יאָהר צוריק אָפּגעהאַקטע קעפּ האָבען גורם געווען, אַז דער טויט־שטראָף זאָל פאַקטיש אָפּגעשאַפט ווערען אויף דער בעלגישער טעריטאָריע. און ווען אַ טויט־אורטייל ווערט יאָ ווען נישט ווען אַרויסגעטראָגען, ווערט ער תמיד דורכ'ן בעלגישען קעניג פערביטען אויף אַן אַנדער שטראָף. אַ טראַדיציע, וועלכע האָט זיך בעשאַפען אַ דאַנק די צוויי אומשולדיגע שאַרלעראָער קרבנות! און ווער האָט מעהרער געליטען פון אַזעלכע אומגערעכטיגקייטען, ווי מיר יודען? עס איז גענוג, מעהר נישט צו דערמאָנען דעם פּראָצעס דרייפוס, ביילים, שטייגער א. א. וו. זאָל זיך צווישען דעם ים פּראָטעסטען אויך דערטראָגען אונזער שטימע, די שטימע פון יושר און גערעכטיגקייט, די פאָדערונג צו בעפרייען פון טויט די צוויי אומשולדיגע איטאַליענער – סאַקאָ און וואַנזעטי.

י. מולער.

דער פּאַטריאַרך באַרלאַסינאַ דעמענטירט זיין אַנטי־ציוניסטישען אַרטיקעל.

ירושלים, (י.ט.א.) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז אין דער קאַטוילישער פּרעסע פון ענגלאַנד און אַנדערע לענדער ערשינען אַן אַרטיקעל, אונטערגעשריבען דורכ'ן לאַטיינישען פּאַטריאַרך אין ארץ־ישראל באַרלאַסינאַ וועגען דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין היילינען לאַנד. דער אַרטיקעל איז פיינדליך געשטימט צו יודען און ווייזט אָן אויף דער געפאַהר, וועלכע דראָהט דער אַראַבישער און אויך קאַטוילישער בעפעלקערונג פון ארץ־ישראל מצד די איראָפּעאיש־אויסגעבילדעטע יודישע קאָלאָניסטען און איינוואַנדערער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט פּאַטריאַרך באַרלאַסינאַ מיטגעטיילט דער פּאַלעסטינער טעלעגראַפען־אַגענטור, אַז ער האָט דעם אַרטיקעל, וואָס איז ערשינען אונטער זיין נאָמען נישט געשריבען און ער שטעהט בכלל ווייט פון די אַנשויאונגען און אינהאַלט פון פערעפענטליכטען אַרטיקעל.

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוואַכע.

היילונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען און דיאַטערמיע

Dzielna 9 (Narutowicza), Tel. 28-98

צוריקגעקעהרט.

נעהמט־אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4

עקסטרא וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

דאס לאדזער לעבען

8
מאנטאג
ו
אב תרצ"ז

אויגוסט
זון-אויפגאנג 3.41
זון-אונטערגאנג 7.25
לענג פון טאג 14, 12

תשעה באב
דער נעכטיגער טאג אין לאדז.

(–) נעכטן האט זיך דער תשעה-באב אין לאדז גאר ניט-קשה'דיג אנגע-זעהן. אזוי ווי דער טאג איז גראד אויסגעפאלען אום זונטאג, זענען די געשעפטן ממילא געווען געשלאסן און ס'איז געווען מעהר יומא-דפגרא'דיג.

אין די שולען און בתי-מדרשים האט מען געזעהן גרופעס יודען לערנען און זאגן קינות.

אויפ'ן בית החיים זענען נעכטן, ווי יעדעס יאהר, געקומען טויזענדער מענ-שען. די טראמוואיען, וואס פאהרען צום און פון בית החיים, זענען געווען א גאנ-צען טאג פול געפאקט.

בעזונדערס פיל מענשען האבן זיך פערזאמעלט אויפ'ן אוהל פון הרב ר' אליהו חיים מייזעל זצ"ל און פון דעם ראדאשיצער רבי'ן זצ"ל. אויף די דא-זיגע אוהלים האבן א גאנצן טאג גע-ברענט ליכט און ס'זענען אוועקגעלעגט געווארען פויזענדער "קוויטלעך".

דעם נעכטיגען תשעה-באב-טאג הא-בען אויך אויסגענוצט געוויסע גרופען, וועלכע האבען זיך פערזאמעלט אויפ'ן קבר פון דעם דערשאסענעם קאמוניסט ענגעל, געהאלטען רעדעס און געזונגען ארבייטער-לידער. פאליציי האט זיך דער-פון דערוואוסט און פונאנדערגעטריבען דעם עולם פון ענגעל'ס קבר.

פאר'ן בית-החיים האט נעכטן, ווי געוועהנליך אין אזעלכע טעג, געשווי-בעלט און געגריבעלט פון פערשידענע טארטען שנארערס, וועלכע האבען ממש אפגעריסען די קעשענעס און פערלאנגט נדבות. אבער נישט גיב נדבות, אז די, וואס האבען צו געבען — קומען נישט אויפ'ן בית-החיים און די, וואס קומען — זענען אליין גרויסע בצרכים און זענען ערשט געקומען בעטען אויף הילף..

"לובלינער טאגבלאט"
אויפמערקזאם!

(–) נעכטען האבען מיר מיטגעטיילט וועגען דער ווענדונג פון "לובלינער טאגבלאט" צו אונז, מיר זאלען גע-וואויר-ווערען וועגען די קרובים פון דער לובלינער פרוי לאה פוטערמאן, וועלכע געפינען זיך אין לאדז.

מיר קענען איצט מיטטיילען דעם "לובלינער טאגבלאט", אז די דאזיגע נויטליידענדע פרוי האט אויסזיכטען צו בעקומען הילף פון איהרע לאדזער קרובים. איינער פון די קרובים איז דער פאבריקאנט טאכטערמאן, וועלכער האט א ריסטאראציע אויף פיעטריקאווער 167.

אמעריקאנער פאליאקען
קומען היינט קיין לאדז.

(ס) היינט קימען-אן קיין לאדז 2 אויספלוגען פון אמעריקאנער פאליא-קען. דער ערשטער אויספלוג קומט אן 7 אינדערפריה. דאס איז א גרופע פון 40 אמעריקאנער פילסודסקיסטען, וועל-כע וועלען זיין אין לאדז 5 שעה און בעזוכען עטליכע פאבריקען.

11 אינדערפריה קומט אן דער אויס-פלוג פון 200 אמעריקאנער וועטעראנען פון דער פוילישער ארמעע.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. פאר לונגען-און הארץ-קראנקהייטען. בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3—4 נאכמיטאג און פון 4—5 דער לעטשניצע "חשלקא".

זיך אנגעהויבען דער ווינטער-סעזאן אין לאדזער מסחר.

דער ווינטער-סעזאן אין דער טעקסטיל-בראנזשע

האט זיך שוין אנגעהויבען, אבער טראץ דעם האט מען נאך אין דער פערגאנגענער וואך געשמאק געלייזט פאר זומער-סחורות, דאגעגען האט מען שוואכער געלייזט פאר ווינטער-סחורות. די סוחרים האלטען זיך אפ פון צו מאכען גרויסע קניות האלטענדיג פאר מעגליך, אז די פרייזען אויף ווינטער-סחורות, וועלכע האבען געשטיגען מיט 10 — 15 פראצענט נעגען פאראיאהרען, זאלען צוריקגעהן אין פאל, ווען ס'וועלען נאך אנהאלטען די ווארעמע וועטערען.

א שווערע סיטואציע לעבט איצט איבער דער

האלץ-מסחר.

דאס שטייגען פון די פרייזען אויף האלץ ווירקט גינסטיג פאר די האלץ-אונטערנעהמונגען און איז דערפאר אבער גורם צום פערקלענערטען עקס-פארט, ווייל צוליב די געהעכערטע פרייזען פון די האלץ ארטיקלען האל-טען זיי נישט אויס די אויסלענדישע קאנקורענץ. און ס'שאפט זיך א סיטו-אציע ווען די וועלד-סוחרים זענען גע-נויטיגט זיך ענטקעגנצושטעלען דעם שטייגען פון די פרייזען, וואס פאלט אוב צוזאמען מיט די אלגעמיינע מלוכה-אינטערעסען, ווייל ס'וואלט פערבעסערט דעם האנדעלס-בילאנס. די שווערע לאגע פון די האלץ-אינדוסטריעלער ווערט נאך פערשווערט דורך א רייה זייטיגע סבות, צווישען וועלכע ס'שפילט א בעדייטענדע ראל די טראנספארט-שוועריגקייטען: אונזערע באהנען זע-נען נאך נישט גענוג צוגעפאסט צום האלץ-טראנספארט, ווייל ס'פעהלען ערשטענס פלאטפארמעס און די קויה-לען-וואגאנעס זענען פערנומען איצט מיט קויהלען. דאס באהן-מיניסטעריום האט בעשטעלט 2,000 וואגאנעס, פון וועלכע 1,000 וועלען שוין באלד זיין צו זיין דיספאזיציע. אבער ס'איז ווע-ניג, ווען די בעוועגונג וואלט אויף די באהנען געווען א שנעלערע וואלט זיך ביי דער באהן-פערוואלטונג קאלקולירט צו פאכטען וואגאנעס ביי דייטשלאנד. אבער, ווען א וואגאן געהט ביז דאנציג אנשטאט 6 — 8 טאג 15 און אמאל אפילו 20 טאג, ווערט עס נישט לוינען, ווייל דער פאכט פון די וואגאנעס וועט קאסטען 25 ביז 30 פראצענט פונ'ם פראכט.

דער בוי-סעזאן האט זיך אפגעריסען אויך אויף א רייה זייטיגע ארטיקלען. אזוי איז זעהר ה"יף געווארען

פאפע.

דער סעזאן, וואס דויערט שוין באלד צוויי חדשים, איז טיילווייז איבערגע-ריסען געווארען צוליב'ן שטרייק אין לאדז, די פ'אבריצער פאדערונג האט אבער נישט אויפגעהערט די גאנצע צייט. א צט, נאך דעם, ווי דער שטרייק האט זיך פערענדיגט איז די פאדערונג געווארען נאך שטארקער און די פרא-דוצענטען ארבייטען זעהר ענערגיש. די פאדערונג וואס זיך נאך פערגרע-סערען, נאכ'ן שניט, ווען די פויערען וועלען פ'ייער ווערען פון די לאנד-ארבייטען. הגם די ארבייטער האבען בעקומען א הוספה נאכ'ן שטרייק פון די בוי-ארבייטער און הגם ס'פעלט אפט אויס סחורה זענען די פרייזען אויף פאפע נישט געשטיגען.

יריד'ן און מערק אין לאדזער וואיעוואדזטווע
א נייע פעראָרדנונג פון וואיעוואדע-אמט.

די לאדזער וואיעוואדזטווע האט פעסטגעשטעלט נייע טערמינען פון יארידן און מערק אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע.

אין לאדז.

יארידען-דינסטאג פאר "אשפ-טשעניע נ. מ. פ."; פאר'ן ווערבני זונטאג; פאר שוו. אנטאני פאר שוו. היפאליט; פאר שוו. שימאן און יודא; פאר שוו. טאמאש א פאסטאל;

מערק – יעדן דינסטאג און פרייטאג.

אין לאדזער קרייז:

אלעקסאנדער: יארידען יעדן חודש – דאנערשטאג, נאכ'ן 10-טען. מערק-יעדען פרייטאג.

קאזמערזש: יארידען דינסטאג נאכ'ן 5. יאנואר, נאכ'ן 5. מערץ, 5. מאי, 5. יולי, 5. סעפטעמבער און נאכ'ן 5. נאוועמבער.

קאנסטאנטין: יארידען–מאנ-טאג נאכ'ן 1-טען יעדען חודש.

מערק-יעדען מאנטאג.

טושין: יארידען יעדען דינסטאג.

רודא-פאביאניק: מערק יעדען דאנערשטאג.

זגערזש: יארידען: מיטוואך נאכ'ן 15. פון יעדען חודש.

מערק-יעדען דינסטאג און פרייטאג.

אין בושעזשין:

יארידען: – דאנערשטאג נאכ'ן 21. יעדען חודש; מערק-יעדען דאנערשטאג.

אין בושעזשינער קרייז:

צענדקאוו: יארידען – יעדען מיטוואך נאך שוו. אגניעשקא, שוו. יוזעף; פאר'ן "געבענטן דעם הייליגען קרייץ" נאכ'ן שוו. בארטאלאמעי; פאר שוו. שימאן און יודע; נאך שוו. קא-טארינע.

מערק-יעדען מיטוואך.

גלאוונא: יארידען – יעדען דינ-סטאג נאך "טשיקרולע", נאך טעשי-טשעשעניע נ. מ. פ., נאך וניעבאסטאם פיזשיע; נאך "שוו. יאקוב"; פאר שוו. אידזים; נאך שוו. קאטארינע;

מערק-יעדען דינסטאג.

יעזאוו: יארידען-יעדען מיטוואך נאך "שוו. פוטשעלניק"; נאך שוו. וואַ-לענטי; נאך "שוו. קלעמענס", נאך "שוו. לעאן"; נאך "שוו. זאפיע"; נאך "שוו. אנטאני"; נאך "שוו. מאלגאזשאטי"; נאך "וניעבאוושטשיע נ. מ. פ."; נאך "פאד-ווישעניע קשיזשא שוו."; נאך "שוו. יאדוויגא"; נאך שוו. סטאניסלאוו קאסטקע; נאך שוו. לוציע.

מערק-יעדען מיטוואך.

קאטאזשינאוו: מערק-יעדע דינסטאג.

מפריקאוו: יארידען-יעדען דא-נערשטאג נאך "שוו. מאציי" פאר פא-סכא; פאר שוו. וואווזשינעץ; נאך "שוו. מיכאל"; נאך "שוו. מארצען"; פאר שוו. טעאפיל.

מערק-יעדען דאנערשטאג.

טאמאשאוו: מערק-יעדען דינ-סטאג און פרייטאג.

אויאזד: יארידען-יעדען מאנטאג.

לאסקער קרייז:

לאסק: יארידען – יעדען דאנער-שטאג נאך "טושיקרולי"; נאך "ניעדזשעלא פאלמאווא"; נאך "זשעלאזני שוויאנטקי"; נאך "נאוויעדזעניע נ. מ. פ."; נאך "וניעבאוושטשיע נ. מ. פ."; נאך "שוו. מיכאל;

מערק-יעדען דאנערשטאג.

לוטאמירסק: יארידען יעדען מיטוואך נאך "שוו. בלאזשעי"; נאך "ניעדזשעלא פאלמאווא; נאך "שוו. פיאטר און פאוועל"; נאך "שוו. בארטאלאמיי"; נאך "שוו. יאדוויגא; פאר שוו. בארבארא.

מערק-יעדען מיטוואך.

פאביאניק: יארידען – מאנטאג נאך "שוו. אגנעשקא"; דינסטאג נאך "שוו. יוזעף"; מאנטאג נאך "שוו. אלאי-זע"; מאנטאג פאר "שוו. וואווזשינעץ"; דאנערשטאג פאר "שוו. שימאן און יודא" דאנערשטאג פאר "שוו. טאמאש".

מערק–יעדען דינסטאג און פרייטאג.

שצערצאוו: יארידען — דאנער-שטאג נאך שוו. אגאטע'; נאך שוו. יוזעף; נאך שוו. אורבאן; נאך "שוו. יאקוב"; נאך "נאראדזעניע נ. מ. פ."; נאך "וו. וו. שווענטיק".

מערק-יעדען דאנערשטאג.

ווידאווא: יארידען-23 פעברואר; 16. מערץ; 2. אפריל; 13. יולי; 16. נאוועמבער.

מערק-יעדען מאנטאג;

זעלאוו: מערק-יעדען מיטוואך.

געכאפט א נ'ענטלאפענעם זעלנער.
ער האט געטראגען א צוגעקלעבטער בארד.

(ס) מיט א קורצער צייט צוריק איז פון היגען מיליטערישען שפיטאל (זשע-ראמסקי-גאס 113) ענטלאפען דער זעל-נער פון 28 פולק, דער 21-יעהריגער לייב ראגאזשינסקי, א שטענדיגער איינ-וואוינער פון זדונסקא וואליא. ראגא-זשינסקי איז ענטלאפען פון שפיטאל אין מיטען דער נאכט אין שפיטאל וועש, ארויסשפרינגענדיג דורך א פענ-סטער אויף דער אננא-גאס, וואו ס'האט אויף איהם שוין געווארט אנ'אויטא, די דעזערציע איז ערשט בעמערקט גע-ווארען אין דערפריה. ס'איז אדורכגע-זוכט געווארען דאס גאנצע שפיטאל, נאר אהן ערפאלג, דעמאלס האט מען נאטיפיצירט די זשאנדארמעריע, וועלכע האט אנגעהויבען פיהרען וועגען דעם ענין אנ'ענערגישע אויספארשונג.

קודם כל האט זיך די זשאנדארמער-יע געווענדעט קיין זדונסקא וואליא, וואו ס'האבען געוואוינט ראגאזשינסקי'ס עלטערען, דא האט מען אבער דעם ענטלאפענעם נישט געפינען, די על-טערען האבען ערקלערט, אז זיי האבען נישט קיין אהנונג, ווי דער זוהן געפינט זיך, די זשאנדארמעריע האט דעמאלט געווענדעט די אויספארשונג קיין לאדז, זוכענדיג דא דעם ענטלאפענעם קרובים, באלד האט די זשאנדארמעריע פעסטגעשטעלט, אז דער ענטלאפענער ראגאזשינסקי בעהאלט זיך אין דער וואוינונג פון זיין פעטער א געוויסען שמואל בלומבערג, אויף נאוואמיעסקא-גאס.

שבת אין אוונט זענען צוויי זשאנ-דארמען אריין אין דער וואוינונג פון בלומבערג'ן. דא זענען ביים טיש גע-זעסען א פאר עלטערע יודען, וועלכע זענען געווען פערנומען מיט א געמיט-ליכען שמועס, פלוצלונג איז איינער פון די אנוועזענדע, אנ'עלטערער יוד מיט א גראהער בארד, דערזעהענדיג די זשאנדארמען, אויפגעשפרונגען פון ארט, צוגעלאפען צום פענסטער און געוואלט ארויסשפרינגען אויף דער גאס. די זשאנדארמען האבען זיך געווארפען אויף דעם ענטלויפענדען און ביי די פיס איהם צוריקגעשלעפט אין וואוינונג, ביים ארומרייסען זיך איז ביי דעם יוד ארעפגעפאלען די בארד און דעמאלט האט זיך בעוויזען דאס פנים פון דעם יונגען דעזערטיר, ראגאזשינסקי, וועל-כען די זשאנדארמעריע האט באלד דערקענט לויט די פאטאגראפיע.

די אויספארשונג האט ארויסגעוויזען, אז דער ענטלאפענער בעהאלט זיך שוין לענגערע צייט אין דער וואוינונג פון די בלומבערג'ס און ער איז גע-ווען איינגעמאלדען לויט פאלשע דא-קומענטען פון א געוויסען שמואל בערנהיים דעם דעזערטער האט די זשאנדארמעריע אפגעפיהרט אין דער מיליטערישער טורמע אין בוינע.

ראדיא.
היינטיגער פראגראם:
וו א ר ש א,

12,00 — צייט-סיגנאל, לופט-פליה און מעטעראלאגישער-קאמוניקאט, קאמוני-קאט פון "פאט" איבער-פראגראם.

2,10 — געשפרעך וועגען בינען-בוכט.

3,00 — ווירטשאפטליכער און מעטע-ראלאגישער קאמוניקאט.

5,20 — "פראבלעמען פון פאלקס-שול-וועזען" פארלעזונג.

5,45 — איבער'ן פראגראם און קא-מוניקאטען.

6,00 — טאנץ-מוזיק טראנסמיסיע פון דער קאוויארניע "נאטטראגאמיע".

7,00 — קאמוניקאטען פון פאט.

7,15 — פערשידענעס.

7,35 — די 11 לעקציע פונ'ם קורס פראנצויזיש.

8,00 — טראנסמיסיע פונ'ם קאנצערט אין "שווייצער טאל".

10 00 — לופט-פליה - מעטעראלאגי-שער קאמוניקאט, צייט - סיגנאל, קאמו-ניקאט פון פא"ט, פאליציי-קאמוניקאט, איבער'ן פראגראם.

אין די אפטייקען.
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(ס) היינט ביינאכט דיזשורירען פאל-גענדע אפטייקען: ל. פאוולאווסקי (פיע-טרקאווער 307); ס. האמבורג (גלובנא 10); ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4); י. שיפקעוויטש (קאפערניקא 26); ב. כארעמוש (פאמארסקא 10); א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10).

בירגערשאפט
אויפ'ן סמך פון דינען אין פוילישען מיליטער.

(ס) דער לאדזער רעגירונגס - קאמי-סאריאט ערקלערט, אז אויב עמיץ בע-מיהט זיך צו בעקומען פוילישע בירגער-שאפט אויפ'ן סמך פון דער אפגע-דינטער צייט אין פוילישען מיליטער, דארף ער אנגעבען אין רעגירונגס-קא-מיסאריאט א בקשה און דערביי ביילע-גען א מטריקע. דער רעגירונגס-קאמי-סאריאט ווענדעט זיך דעמאלט אין גע-העריגען פ.ק.א., כדי צו קאנטראלירען, צי די געגעבענע פערזאן איז אנגענו-מען געווארען צום פוילישען מיליטער און צי ס'זענען נישט געמאכט געווא-רען, וועלכע ס'איז מניעות בנוגע דער בירגערשאפט.

מ'וועט בויען.
א גרויסע בוי-טעטיגקייט וועט זיך אנהויבען אין לאדז.

(ס) די אקציע פון לאדזער פעראיין "לאקאטאר" פאר אנהויבען א בוי-טע-טיגקייט אין לאדז, איז ענדליך גע-קרוינט געווארען מיט ערפאלג. די אינ-טערווענץ ביי דער רעגירונג האט גע-געבען אזעלכע רעזולטאטען, אז די רע-גירונג שאפט אין לאדז א ספעציעלען בוי-פאנד און א פאנד פאר אויסבויען די שטאט. 20 פראצענט פאר דעם פאנד וועט גענומען ווערען פון דעם לאקאל-שטייער. איבער דער בוי-אקציע וועט אכטונג געבען דער מאגיסטראט און די רעגירונג. הלואות אויף צו בויען וועט-לען געגעבען ווערען: דעם מאגיסטראט 90 פראצענט; קאאפעראטיוען — 80 פראצענט און פריוואט - פערזאנען — 75 פראצענט. די ניי אויפגעבויטע הייזער וועלען האבען א רייה שטייער-הנחות.

Dr. med. H. NADEL
17 פיעטריקאווער 17
ספעצ. פון אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקערט.
נעהמט-אן פון 4 – 6 אין אווענד

בראַזיל ט געגען אַמעריקאַ.

בויקאָט אויף אַמעריקאַנישע סחורות, זאָל פּראָקלאַמירט ווערען צוליב'ן טויט-אורטייל איבער סאַקאָ און וואַנזעטי.

וואַרשאַ. 7 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) מאָרגען אין אווענד קומט פאָר אין לאָקאַל פון „אונזער היים" אַ פּראָטעסט-מיטינג געגען טויט-אורטייל איבער סאַקאָ און וואַנזעטי. דער מיטינג ווערט איינגע-אָרדענט דורך די לינקע פּועלי-ציון.

ניו-יאָרק. 7 (ספ. טעל.) בעת די נעכטיגע באַהן-עקספּלאָזיע זיינען 4 פּערזאָן דערהרג'עט געוואָרען, פאָ-ראַן 20 לייכט און 2 שווער פאַרוואונ-דעטע. פּאָליציי גיט איבער, אַז ווען דער אויפרייס וואָלט פאָרגעקומען מיט 5 מינוט שפּעטער, וואָלטען אומגעקו-מען טויזענדער מענשען, וויל, ס'זיי-נען אָנגעקומען צוגען מיט מענשען.

ניו-יאָרק, 7 (סט. טעל.) א דע-לעגאַציע פון די טרעד-יוניאָנען איז געווען ביים יוסטיץ-מיניסטער אינטער-ווענירען וועגען דער באַפרייאונג פון סאַקאָ און וואַנזעטי.

דער מיניסטער האָט געגעבען אַן אויסמייַדענדען ענטפער.

פילאַדעלפיאַ, 7. (סט. טעל.) דער באַמבען-אַטענטאַט אין דער קיר-כע פון פילאַדעלפיאַ איז פאָרגעקומען צוליב דעם, וואָס מיט עטליכע טעג פריהער האָט דער גייסטליכער גהאַל-טען אַ שאַרפע רעדע געגען סאַקאָ און וואַנזעטי.

באָסטאָן, 7. (סט. טעל.) נעכטען זיינען דאָ ווידער פאָרגעקומען 2 באָמ-בען-אַטענטאַטען. איינער אין אַ טראַמ-וואַי. דער טראַמוואַי איז צושמעטערט געוואָרען. דער קאָנדוקטאָר איז דער-הרג'עט. קיין פּאַסאַזשירען האָבען זיך גראָד אין וואַגאָן נישט געפונען.

דער צווייטער אַטענטאַט איז פאָר-געקומען אויף אַ באַהן-סטאַציע.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די אונרוהען אין אַמעריקאַ, האָט די פּאָליציי אָנגע-נומען שטרענגע מיטלען. אַלע פּאָלי-ציאַנטען זיינען צוריקגערופען געוואָ-רען פון אורליב.

חוץ דעם, האָט מען אַריינגעבראַכט קיין ניו יאָרק 6 פּולקען מאַטראָסען און יבשה מיליטער. אַ פאַראָרדנונג פאַדערט צו אַרעסטירען אַלע, וואָס טראָגען פעקלעך אין גאַס.

שטאָקהאָלם, 7. (ספּעציעל צום נייעם פאָלקסבלאַט). די פּראָפעסיאָנא-לע פאַראיינען פון די ס. ד., קאָמוני-סטען און אַנאַרכיסטען-סינדיקאַליסטען האָבען געגרינדעט אַ קאָמיטעט צו פּראָטעסטירען געגען דעם אורטייל אויף סאַקאָ און וואַנזעטי. ס'איז באַשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַ-מירען אויף מאָנטאָג (היינט) אַן אַל-געמיינעם שטרייק אין גאַנץ שוועדען אויסער דעם איז באַשלאָסען געוואָרען צו ווענדען זיך צום אַרבייטס-קאָנגרעס, וועלכער קומט איצט פאָר אין פּאַריז, מיט דער פאָדערונג צו פּראָקלאַמי-רען אַ בלאָקאַדע געגען אַמעריקאַ און אַ בויקאָט אויף אַמעריקאַנישע סחורות.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, ווערען די אַמעריקאַנישע קאָנסולאַטען אין שוועדען שטאַרק בעוואַכט דורך פּאָליציי.

בוענאָס-איירעס. 7 (סט. טעל.) דער טעראָר נעהמט אָן געפעהר-ליכע פאָרמען. דעמאָנסטראַנטען האָבען צוראַבירט 56 גרויסע געשעפטען. בעת אַ צוזאַמענשטויס מיט דער פּאָליציי זיינען 4 פּאָליציאַנטען שווער פאַרוואונ-דעט געוואָרען.

פּאַריז. 7 (ספּעציעל צום „נייעם פאָלקסבלאַט") אויף דער נעכטיגער זיצונג פון אינטערנאַציאָנאַלען פּראָ-פעסיאָנעלען קאָנגרעס (אַמסטערדאַמער אינטערנאַציאָנאַל) איז אָנגענומען גע-וואָרען אַ בעריכט פון דער דעלעגאַ-ציע, וועלכער איז געווען ביים אַמע-ריקאַנער אַמבאַסאַדאָר מיט דער פאָ-דערונג צו באַפרייען סאַקאָ און וואַנ-זעטי.

דער סעקרעטאַר פון אינטערנאַציאָ-נאַלען טראַנספּאָרט-אַרבייטער-פאַראיין האָט פאָרגעלעגט צו ערקלערען אַ בוי-קאָט אויף אַמעריקאַנער סחורות. אַנדע-רע האָבען פאָרגעלעגט פאַרשיידענע מיטינגען און דעמאָנסטראַציעס. קיין בעשלוס איז נאָך נישט אָנגענומען געוואָרען.

מאָסקווע, 7 (סט. טעל.) היינט אינדערפריה איז אויפ'ן רויטען פּלאַץ פאָרגעקומען אַ מיטינג פון 300,000 מאַן. ס'האָבען זיך געהערט פיינדליכע אויס-רופען: „נידער מיט די אַמעריקאַנער מער-דער". דער קאָמיטעט האָט פאַרעפענט-לעכט אַן אויפרוף צו אַלע אַרבייטער פון דער גאַנצער וועלט, אונטערנעהמען די נויטיגע שריט, מיט'ן צוועק צו באַפרייען די אומשולדיגע אַרבייטער-קעמפער.

פּאַריז, 7 (פאַט"אַ). אין גאַנץ פראַנק-רייך זיינען פאָרגעקומען גרויסע דע-מאָנסטראַציעס לטובת סאַקאָ און וואַנ-זעטי. די טראַמוואַיען און אויטאָבוסען האָבען זיך אָלס צייכען פון סימפּאַטיע פאַר די פאַר'משפט'ע אָפּגעשטעלט אויף 10 מינוט.

איינער פון די פּראָווינציאַלע מיניס-טאָרען האָט געשטעלט אַ פאָרשלאַג, אַז די פראַנצויזישע רעגירונג זאָל אינטער-ווענירען לטובת די פאַר'משפט'ע. דער פאָרשלאַג איז נישט אָנגענומען-געוואָרען.

עטליכע איינפלוסרייכע קאַטוילישע פּערזענליכקייטען אין פראַנקרייך האָבען זיך געווענדעט צום פּויבסט, ער זאָל אינטערווענירען לטובת סאַקאָ און וואַנ-זעטי...

ספּאָרט בעוועגונג.

פוסבאָל-סענסאַציע אין לאָדזשער קריין

„טוריסטען"-„ל.ק.ס." 4:2 (1:0)

דער מעטש צווישען די צוויי שטאַרקסטע לאָדזשער פוסבאָל מאַנשאַפטען פון אונזער שטאָדט „ל. ק. ס." און „טוריס-טען" געהערען שוין פון יאָהרען לאַנג צו די אינטערעסאַנטסטע פון ספּאָרט-סע-זאָן, באַזונדערס ווען דער מעטש איז דער לעצטער אין די יאָהריגען פוסבאָל סע-זאָן, ווען מ'ווייסט פאָראויס. אַז „ל. ק. ס" וועט אומבעדינגט וועלען אַרויס פון מעטש אַלס זיגער, כדי צו באַווייזען, אַז דאָס פאַר-לירען דעם לאָדזשער מייסטער טיטעל אין 1926, איז נאָר געווען אַ צופאַל. ביז אָהער, אינ'ם קאַמף וועגען דער מייס-טערשאַפט פון דער פוילישער „עקסטרא"-ליגע האָט זיך דאָס דאָס ל. ק. ס. איינ-געגעבען, מחמת זי פאַרנעהמט אַ בעסערן פּלאַץ אין דער מייסטערשאַפט, ווי די „טוריסטען". דאַגעגען פון די „טוריס-טען" איז געוועזען צו ערוואַרטען, אַז זיי וועלען אומבעדינגט נישט דערלאָזען צו דעם, אַז זיי זאָלען בעזיגט ווערען, און ווען מיר וועלען נעמען אין אַכט, דאָס די פאָרמע פון די „טוריסטען" האָט זיך לעצטענס געהויבען (אויף וואָס מיר האָבען שוין איין מאָהל אָנגעוויזען) איז געווען צו ערוואַרטען דאָס די היי-יאָהריגע פוסבאָל-דערבען וועלען זיין זעהר אינטערעסאַנט.

די מאַנשאַפטען זענען אַרויסגעטרע-טען אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל:

„טוריסטען": לאַסס, מאַרטשעווסקי, קאַראַש, הינץ, וויעלישעק, קולאַוויאַק, מ. קוביק, פּאַלשעווסקי, וואַלטער, בלאַשטשינסקי און מיכאַלסקי. „ל. ק. ס": מילאַ, ציל, גאַלעצקי, שמיעל, גאָסלאַווי-סקי, יאַשינסקי, שטאַלענווערק, מיללער, ראַדאָמסקי, לאַנגע שלעדוש.

ווי מיר זעהען זענען די „טוריסטען" אַרויסגעטרעטען אָהן אַל. קוביק און „ל. ק. ס" אָהן דורקאַן.

דאָס שפּילען הויבען אָהן די „טוריס-טען" אין שפּילען געגען ווינד. „ל.ק.ס" גרייפט אָהן, קאַראַש, וועלכער שפּילט אין די ערשטע מינוטען נישט זיכער בעגייט אַ גאַנצע רייה פעהלערן. „ל.ק.ס" זיצט איבער די ערשטע 10 מינוט אונ-טער די „טוריסטענס" טויער, אָבער די ערצילען גאַרנישט צוליב דעם וואָס מאַרטשעווסקי און לאַס שפּילען גוט. „טוריסטען" ווערטען איינציגווייז פון זיך אַראָב די שוואַכע איבערגעוויכט פון „ל.ק.ס" און בעהט איבער אין אַטאַקיר. אין דער 15 מינוט, נאָך אַ קאָרנער ערצילען די „טוריסטען" אַ טויער, אָבער דער ריכטער אָנערקענט נישט דאָס דאָ-זיגע טויער. די „טוריסטען" נעמען זיך דערמיט נישט איבער אין אַ מינוט שפּעטער (16) ערצילט גינדלסקי דאָס ערשטע טויער פאַר די „טוריסטען". „טוריסטען" שפּילען גוט האָבען אַ איי-בערגעוויכט, דאַגעגען „ל.ק.ס" קומט נישט צום וואָרט. די „ל.ק.ס"-שפּילער שפּילען זעהר ברוטאַל צוליב וואָס וויעלישעק מוז אויף עטליכע מינוט פאַרלאָזען דעם פּלאַץ. עטליכע לייכטע אָנגריפען פון „ל.ק.ס" ווערען איבער-ריסען און דער רעזולטאַט ווערט ביז דער העלפט נישט געענדערט.

„שוין אין אָנהויב פון דער צווייטער העלפט וויל „ל.ק.ס" עפּעס ערצילען. זייערע אָנגריפען זענען שטאַרקע אָבער צוליב דעם אויסגעצייכנעטען שפּילען פון מאַרטשעווסקי, קולאַוויאַק א. אנד. קומען זיי קוים צו צום טויער. כאַראַקטעריסטיש איז דאָס, וואָס דעם ערשטען שטויס אויף דעם טויער גיט לאַנגע ערשט אָהן אין דער 10 מינוט.

אין דער 58 מינוט ערצילען די „טו-ריסטען" פון מיכאַלסקי'ס אַ שאָט אַ צווי-טען טויער. ל.ק.ס" אַטאַקירט, וויל אומ-בעדינגט ערצילען אַ עהרען טויער און דער 66 מ. פעריצערט ווידער מיכאַל-סקי דעם רעזולטאַט אויף 3 : 0

אין דער 68. מינוט ערצילט ראַדאָמסקי דאָס ערשטע טויער פאַר „ל. ק. ס." פון אַן 'עלפמעטער-שטויס. דאָס דאָזיגע טויער גיט די „ל. ק. ס." שפּילער צו מוט. ציל גהעט איבער אין אָנגריף. דער דאָזיגער שפּילער ערצילט אויף באַלד אין דער 74. מינוט אַ צווייטע טויער פאַר „ל.ק.ס". „ל.ק.ס" אַטאַקירט ווייטער. זי וויל כאָטש ערצילען אַ רע-מיס רעזולטאַט. אָבער דאָ איז אויף דער וואַך דער בעסטער שפּילער פון טאָג מאַרטשעווסקי.

„טוריסטען נעמען ווידער צוזאַמען זייערע כוחות און ערצילען אין דער 85 מינוט אַ 4 טויער דורך בלאַשטשינ-סקי'ן (דאָס שענסטע טויער פון טאָג) און דער דאָזיגער רעזולטאַט 2:4 לטובת „טוריסטען" בלייבט שוין נישט געענ-דערט.

ריכטער — ה' ראָזענבלום — אויס-צייכנ.

די בעסטע אויפ'ן פּלאַץ זענען גע-ווען מאַרטשעווסקי, קולאַוויאַק און לאַס פון טוריסטען (קאַראַש האָט גע-שפּילט שוואַכער ווי שטענדיג) און גאַ-לעצקי פון „ל.ק.ס".

דער נצחון פון „טוריסטען" איז אומ-בעדינגט אַ פאַרדינטער.

מ. א-ן.

* * *

„חשמונאי" – „פּאָליציאַישער ספּ. קלוב" 1:4.

זעהר אַ לייכטען נצחון האָט ערצילט „חשמונאי" אין מעטש מיט'ן פּאָליציי-אישען פוסבאָל-קלוב בעזיגענדיג זיי 1:4.

דער רעזולטאַט האָט געקאָנט זיין אַ פיל גרעסערער אָבער „חשמונאי" האָט בעסער געוואָלט ווייזען אַ שעהן שפּי-לען דאָס האָט זיך איהר טאַקע איינ-געגעבען. „חשמונאי" איז אַרויסגעטרע-טען מיט פאָלגענדען צוזאַמענשטעל: פרידמאַן, ריכמאַן, לעהמאַנאָוויטש, סאַפּיאַן, אָרנער, גראָסמאַן, סרעברניק, ברענקעל קאָפּלעוויטש, חאַמעק, טענ-צער.

די טויערען האָבען ערצילט; קאָלע-ווימש, כרעבניק און חאַמעק (פון עלפמעטער).

ריכטער ה' דאַנציגער, ווי שטענדיג — זעהר גוט.

א. גערזש.

„שמשון" (לאָדז)—„אָרלע" 1:4 (1:3)

„שמשון" איז אַרויסגעטרעטען מיט 4 רעזערווען אָהן ווידאָווסקי, שמייגבאַק, שיוועק און טרייט. דאָך האָט זי גע-האַט אַ איבערגעוויכט איבער דעם געגנער, ערצילענדיג אַ לייכטען נצחון. כו׳ערען פאַר „שמשון" האָבען געשאָ-סען: זיסמאַן (2) זעלקאָוויטש I און „שמשון" האָבען זיך אויסגעצייכנט: קרייצמאַן, זיסמאַן און ציגלער 2.

די אינטערנאַציאָנאַלע ציקליס-טען-געיעגען אין העלענאָוו.

אַ דאַנק דער אונערמידליכער ציקליס-טען-סעקציע פון „אוניאָן" האָבען מיר געהאַט די מעגליכקייט נעכטען אין העלענאָוו צו זעהן די בעסטע ציקליס-טען פון דער וועלט מיט דעם וועלט-מייסטער ענגעל בראש.

נאָך דער דעפילאַדע בעגריסט דער וויצע-פּרעזעס פון שטאָט-ראַט וואָלט שינסקי דעם מייסטער ענגעל אין נאָ-מען פון דער שטאָט און גיט איהם איבער א בוקעט בלומען.

אין רעוואַנש-געיעג פאַר די אנשיל-נעהמער אין דער וועלט-מייסטערשאַפט ערהאַלט דאָס 1-טע אָרט: סמעטס (מייסטער פון דייטשלאַנד), 2) דע בונגע (מייסטער פון בעלגיען), 3) ענגעל.

דעם ספּרינטער-געיעג געווינט בראַו-נער („רעקאָרדא") פאַר פוש („אוניאָן").

אלס זיגער פון דעם „דעמי-פאָנד" איז אַרויס סטאשקאָווסקי („רעקאָרדא") ערצילענדיג 18 פּונקטען. ביי דעם גע-יעג האָט זיך אויסגעצייכנט דער יונ-גער יודישער ציקליסט ווייסלאָהן „מכבי", וועלכער איז אָנגעפאַלען ערשט ביי דעם לעצטען פינאַל.

ערשט אין דעם געיעג פאַר די אויס-לענדישע גאַסט האָט דער וועלט-מייס-טער ענגעל באַוויזען זיין טעכניק, פאַרנעמענדיג דאָס ערשטע אָרט, אַרויס-פאָהרענדיג די לעצטע 200 מעטער אין $12\frac{4}{5}$ סעקונדען.

דעם „אָלימפּיאַדע-געיעג" האָט גע-וואונען די אויסלענדישע מאַנשאַפט (בעיאַקאָ, סמעטס, דע בונגע, אבענ-לען) אַרויספאָהרענדיג 4 000 מעטער אין 5 מינוט $20\frac{2}{5}$ סעקונדען.

די זעהר אינטערעסאַנטע ציקליסטען-געיעגען האָט זיך צוגעקוקט אַן עולם פון קרוב 3,000 מאַן, כמעט אין דער זעלבער צייט איז פאָרגעקומען דער מעטש „טוריסטען" – „ל. ק. ס."

מ. צ-ר.

רעזולטאַטען פון די נעכטיגע מעטשען אין פּוילען.

וואַרשאַ. 7 (טעלעפאָניש)

י. ה. צ. — וואַרשאַוויאַנקאַ 1:2.

פּויזען. 7 (טעלעפאָניש)

לעגיאַ — וואַרטאַ 1:8.

קראָקאָ. 7 (טעלעפאָניש)

וויסלאַ — יוטזשענקאַ 1:7.

לעמבערג. 7 (טעלעפאָניש)

פּאָגאָן — טשאַרני 1:3.

קינאָ SYRENA

אויפ'ן אַלגעמיינעם פאַרלאַנג פון פּובליקום ווערט נאָכגעגעבען נור היינט און מאָרגען פון 4.80 נאָכמ.

„ווענעריישע קראַנקהייטען און היגיענע פון עהעלעבען"

גרויסע שרפות.

נעכטען אַרום האַלב דריי בייטאָג זע-נען אַלאַרמירט געוואָרען די פייערלע-שער אינ'ם גאַס פון פּאַרנאָווסקי און מאָניע. ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָרט האָט זיך אָנגעצונדען אַ סטאָדאָ-לע, אין וועלכער ס'האָט זיך געפונען תבואה און דערנעבען אַ הילצערן הייזעל.

ס'זענען באַלד אָהין אַרויסגעפאָהרען די ערשטע און צווייטע אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער. די סטאָדאָלע איז אָפּגעברענט געוואָרען, דאָס הייזעל איז נאָך געלונגען אָפּצוראַטעווען, ס'האָט אָפּגעבראַנט בלויז אַ טייל פון דאַך.

10 מינוט נאָך 4 האָבען זיך די דאָ-זיגע אָפּטיילונגען אומגעקעהרט צוריק, זיי האָבען אָבער נישט באַוויזען אַריינ-צופאָהרען אויף זייערע אָרטער און זע-נען גלייך פון גאַס אַלאַרמירט געוואָ-רען צו אַ צווייטער שרפה אויף סקלאָ-דאָווע 23. דאָרט האָט זיך אָנגעצונדען די פאַבריק פון רובינשטיין, וואָס גע-פינט זיך אויפ'ן 3 שטאָק. אויפ'ן 4-טן שטאָק געפינט זיך אַ לאַגער פון העלץ פאַר זייגערס, וואָס געהערט צו ל. אַלטמאַן. צו דער שרפה זענען אויך אַרויסגערופען געוואָרען די אָפּטיילונגען 3, 4, 5 און 10. מיט דער גאַנצער רע-טונגס-אַרבייט פון די 6 פייערלעשער אָפּטיילונגען האָט אָנגעפיהרט קאָמענ-דאַנט ד"ר א. גראָהמאַן.

ס'איז געלונגען צו לאָקאַליזירען דאָס פייער פונ'ם דאַך, דער 3-טער שטאָק און דער 4-טער שטאָק זענען אָפּגע-ברענט געוואָרען.

די היזקות זענען בעדייטענדע.

DR PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38

וועגעריישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, באַהאַנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

צייט פון 9—1 און פון 4—8 פרויען: פון 4—5 נאָכמ.

טשאַרלי טשאַפּלין זאָל ווערען פּרעזידענט פון אַן'אַנטי-פרויען-בעוועגונג.

פ'שיקט סימפּאַטיע-אויסדרוקן פאַר די ליידען, וואָס ער מוז איבערטראָגען צוליב די צרות, וואָס ער האָט פון זיין ווייב.

אין זיין שווערן און פאַרצווייפלטען קאַמף, וועלכען דער אַמעריקאַנער קינסטלער טשאַרלי טשאַפּלין איז געווען געצוואונגען אויפצונעמען געגען זיין אייגענער פרוי, איז א הם געקומען מאָראַלישע הילף פון אַ זייט, פון וועלכער ער האָט זי אַמווייניגסטענס דערוואַרט: פון דער „וויענער אָרגאַניזאַציע פאַר מענער רעכט", וועמענס אויפגאַבע עס איז, צו קעמפען געגען די פרויען און זייערע צו גרויסע רעכטען לגבי די מענער. די דאָזיגע בעוועגונג, וואָס האַלט זיך ערשט אין אָרגאַניזירען, באַנוצט זיך זעהר גערן מיט אַלע גרעסערע פאַמיליע-סקאַנדאַלען, כדי אויפצודעקען פאַר דער וועלט די עוולות קשם, וואָס די מענער האָבען זיך אויסצושטעהן פון געוויסענלאָזע פרויען.

פאַרשטעהט זיך, אַז זי האָט נישט געקענט פאַרשווייגען אויף דעם גרויסען סקאַנדאַל, וועלכער איז אויסגעבראָכען אין טשאַרלי טשאַפּלינ'ס הויז. ווי אַ טויט הונגעריגער צו אַ גוט געבראָטענס, האָבען זיך די וויענער פרויען-האַסערס אַ נעם געטאָן צו דעם דאָזיגען פאַל און זיי האָבען אויך באַלד איינגעאָרדנעט אַ ספּעציעלען מיטינג, וועלכער האָט זיך פאַרנומען מיט דער אַפערע טשאַפּלין.

פאַר אַן עולם פון פרויען-פרעסערס האָט איינער פון די חבריה לייט דערצעהלט באַריכות וועגען דער „גרויסער טראַגעדיע" פון דעם „אָרימען" טשאַרלי טשאַפּלין, וועלכער ווערט נעבעך בערודס'ט און רואינירט דורך זיין אייגענער ווייב. מיט נקמה-וואָגענדע אויגען און דראָהענדע קולאַקעס האָט דער רעדנער געשאָטען פעך און שוועבעל אויף טשאַפּלינ'ס פרוי, וועמענס חתונה מיט טשאַרלי'ן עס איז געווען איינע פון די פּיקאַנטע ספּעקולאַציע-חתונות פון די אַמעריקאַנער „געלד-גרעבערינס" וועלכע מיינען נאַרנישט דעם מאַן, מיט וועמען זיי געהען שליסען אַ לעבענס-בונד, נאָר דעם מאַנס פאַרמעגען און זיינע אייגענע מאַטעריעלע פּאָרטיילען. דערביי האָט דער פאָרטרעגער אויך גאָר אומ'ברחמנות'דיג קריטיקירט די קאַליפאָרנישע חתונה-געזעצען, וואָס גיבען דער פרוי מעהר רעכטען ווי דעם מאַן און זעצען אַזוי אַרום אין אַ גרויסער מאָס פאַראַנטוואָרטליך פאַר דעם היינטיגען רעספּעקטלאָזען צושטאַנד פון די מענער.

דער דערמאָנטער מיטינג האָט זיך אָבער נישט באַגנוגנט מיט דעם בלויזען רעדערייען. עס זענען דאָ אויך אָנגענומען געוואָרען וויכטיגע באַשלאָסען, וועלכע זאָלען דער מענער-בעוועגונג געבען אַ שטאַרקען שטופּ פאָראויס. קודם כל איז באַשלאָסען געוואָרען צו שיקען טשאַרלי'ן קיין אַמעריקא אַ סימפּאַטיע דעפּעשע פון די עסטרייכישע מענער-רעכטלער, כדי איהם מחזק צו זיין אין זיין היילינען קאַמף מיט זיין ווייב, די ארורה. דערביי ווערט אָבער טשאַרלי געבעטען, נישט צו באַגרענעצען זיין אַרבייט אויף זיין איינציגען איינצעלנעם פאַל, נאָר צו ווערען אַן אַפּאָסטאָל פון דער מענער-בעוועגונג און צו שאַפען אַ מענער-אָרגאַניזאַציע אויך אין אַמעריקא.

די מאַניפעסטאַציע ענדיגט זיך דערמיט, וואָס טשאַרלי טשאַפּלין ווערט איינגעלאַדען צו שטעלען זיך אין דער שפּיץ פון דער אַלוועלטליכער מענער-בעוועגונג און ער ווערט פאַרבעטען קיין ווין אויף אַ באַזוך...

דער ערד-בעזיץ פון קרן-קימת האט זיך אין 3 יאהר פערדאָפּעלט.

ירושלים, (י.ט.א.) דער באַריכט פון יודישען נאַציאָנאַל-פאָנד צום קומענדען ציוניסטישען קאָנגרעס אין באַזעל ענטהאַלט צווישען אַנדערען אַ טאַבעלע פון לאַנדווירטשאַפטליכען באָדען-בעזיץ פון קרן-קימת אין ארץ ישראל. פון דער דאָזיגער טאַבעלע איז צו זעהן, אַז אין פערלויף פון די לעצטע 3 און אַ האַלב יאָהר האָט דער יודישער נאַציאָנאַל-פאָנד ערוואָרבען מעהר ערד ווי אין משך פון די פריהערע 22 יאָהר פון זיין עקזיסטענץ. מיט קנאַפּע 4 יאָהר צוריק האָט דער באָדען-בעזיץ פון „קרן-קימת" באַטראָפען כך הכל 98,074 דונאַם. ביים אַבשלוס פון דער ערשטער העלפט פון לויפענדען יאָהר איז דער דאָזיגער בעזיץ געשטיגען ביז 200,708 דונאַם.

מוזיי אויפ'ן נאָמען „מענדעלע מוכר ספרים" (ש. י. אבראַמאָוויטש).

מאָסקווע, (י.ט.א.) דער אָדעסער יודישער מוזיי אויפ'ן נאָמען פון „מענדעלע מוכר ספרים" האָט לעצטענס צונויפגעזאַמעלט אַ רייהע יודישע אַלטערטימליכקייטען. דער מוזיי איז איצט אויך צוגעטראָטען רעגיסטרירען מענדעלעס ליטעראַרישע ירושה, וועלכע האָט זיך געפונען ביי זיינע טעכטער.

דער מוזיי שיקט אַרויס אַ ספּעציעלע וויסענשאַפטליכע עקספּעדיציע אין וואָלינער קרייז, כדי צו זאַמלען פערשידענע מאַטעריאַלען און אַלטערטימליכקייטען פאַר'ן מוזיי. מיט דער עקספּעדיציע פיהרט אָן אַ מיטאַרבייטער פון דער יודישער קאַטעדרע ביי דער אוקראַינישער וויסענשאַפטס-אַקאַדעמיע.

אַלע חפצים וואָס האָבען אַ שייכות צו דער יודישער קולטור און געפינען זיך אין אַנדערע מוזעאומס וועלען איבערגעגעבען ווערען דעם „מענדעלע-מוזיי". דער אוקראַינער קאָמיסאַריאַט פאַר פאָלקס-בילדונג האָט די טעג צוגעגעבען דעם מוזיי אַ צייטווייליגע סובסידיע פון 1,500 רובעל.

גלייכצייטיג איז באַשטימט געוואָרען פאַר'ן מוזיי אַ יעהרליכע סובסידיע.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16,
Telefon 11-24
מינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 7—8, וואָכענטאָג פון 3—4

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָפּאָלסקאַ 9 טעלעפאָן 27-61
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לאַגעווניצער ונאַרושער 17
פון 10—11 און נ.מ. פון 2—5

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעס פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.
יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעס פאָלקסבלאַט"

בעת דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 8 אויגוסט 1927.

5949. צ. ב. ג-ן.
איהר ווערט בעשולדיגט פאַר האַנדלען אָהן קאָנצעסיע (פּאַטענט) און מיט פּאָרנאָגראַפישע אויסגאַבען. ס'דראָהט אייך אַרעסט אָדער אַ געלד שטראָף.

5950. אַ פּראַינטערעסירטער
דער אויסטויש פון ווערט-פּאַפּירען צוליב זייער קאָנווערסיע איז באַפרייט פון סטעמפּעל שטייער.

5951. אַ לעזער פון וואָלאָשאַנסק.
אויב אין דעם ענין זענען נישט פאַראינטערעסירט מינדעריעהריגע יורשים קען דער דושאַל פון הויז פאַרקויפט ווערען אויף אַ געוועהנליכען אופן דורך אַ שידס-געריכט.
די פּראַינטערעסירטע צדדים מוזען פריהער באַשטעטיגען זייער הסכמה ביי אַ רעיענט. דעסגלייכען מוזען דאָס זעלבע פון די שידס-ריכטער (אַרביטראַזש).

5952. פ. דים.
5953. א. מעטאַלאָוויטש.
5954. I. S.
5955. אַ פּראַינטערעסירטער בן יחיד.
5956. אַ געטרייער לעזער פון פאַלנאַנץ.
5957. אַ שאַנגר. לעזער פון נייערס ראַיאָן שמאַלעוויטש.
וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פּערזענליך פאַרשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

5958. מ-סקי.
אַ שטראָף איז אומפאַרמיידליך.
וואָס שייך נאָך דיענען איז די זאַך אַזוי:
קוים האָט ער דורך דער צייט אָנגענומען אַן'אַנדערע בירגערשאַפט, האָט ער אין מיליטער נישט אַריינגעצויגען ווערען.
האָט ער נישט באַקומען קיין אַנדערע בירגערשאַפט, קען ער אַריינגעצויגען ווערען און דאָס אויסדיענען ביז איהם נאָך נישט צוריק די פּוילישע בירגערשאַפט. ער מוז זיך ווענדען דאָס באַזונדערע באַמיהען לויט די זעלבע כללים וואָס אַ פרעמדלענדישער רעקלאַמאַנט.

5959. אַבראַמאָוויטש.
איהר דאַרפט זיך ווענדען קודם כל אין פריעדענס-געריכט מיט אַ בקשה, אַז מען זאָל פערזיגלען דאָס איבערגעבליבענע פאַרמעגען נאָך אייער פאַרשטאָרבענעם פאָטער.

5960. אַ לעזער פון ג. זאַרושעוויטש.
אויפ'ן סמך פון אַ 3-טע קאַטעגאָריע פּאַטענט קען מען גאָר פיהרען אַ פאַרקויף פון סחורות אָבער בשום אופן נישט קיין ווערקשטאַט.
באַזונדערס באַרעכטיגט נישט דער דערמאָנטער פּאַטענט גרויסאַנגעגאַנגען אויסציפראַייטען די סחורות, וועלכע ווערען שפּעטער פאַרטיגערהייט פערקויפט אין געבען געשעפט.
אויף דער לעצטער טעטיגקייט מוזט איהר האָבען אַ ספּעציעלען אַרבייטס-פּאַטענט.
קיין שום רעקורסען וועלען דאָ נישט העלפען, ווייל דער שטאַנדפּונקט פון דער שטייער מנגנון איז אָהן אַ צווייפעל אַ געזעצליכע.

5961. A. F.
נישט וויכטיג אויף וועמענס נאָמען דער פּאַטענט איז אויסגעקויפט, וויכטיג איז נאָר ווער ס'פיגורירט אויפ'ן קאָנטראַקט מיט'ן הויזווירט אויפ'ן לאָקאַל.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 12-41.
ספּעציאַליסט פאַר אויג-, וענעריש און הויט-קראַנקהייטען. 8ג3
ביים טאַלגגנקאַטאָרי-לעטען (אַמט-אַוויסאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

די, וועלכע אזעוו האט פערראטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעס פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

(123

וועגען אזעוו'ס פּאָליצאַי-לעבען זענען געשאַפען געוואָרען לעגענדעס, פונקט אַזוי ווי וועגען זיין טעטיגקייט אין דער פּאַרטיי און אין דער אָכראַנע. דער רוסישער שריפטשטעלער אַלעקסיי טאָלסטאָי האָט אַזהם אַפילו פערשלייערט מיט דער בערהמטער רעוואָלוציאָנערקע און טעראָריסטקע דאָראַ בריליאַנט. די דאָזיגע לעגענדע האָבען נאָך טאָלסטאָי'ען איבער'תורט אויך אַנדערע. דער דייטשער פּובליציסט סטעפאַן גראָסמאַן ווידערהאָלט, וואָהרשיינליך נאָך טאָלסטאָי'ען, אין אַ סקיצע וועגען אזעוו'ן די זעלבע ווערסיע, אַז דאָראַ בריליאַנט איז כלומרשט געווען אזעוו'ס פרוי. די גאַנצע מעשה איז אָבער נישט מעהר, ווי אַ פאַנטאַזיע פון'ם דיכטער, מיר ווייסען, אַז דאָראַ בריליאַנט איז אַרעסטירט געוואָרען, אַז זי איז איינגעזעצט געוואָרען אין פּעטראָפּאַוולאָווסקער פעסטונג, וואו זי איז אַרום פון זינען און געשטאָרבען.

אזעוו'ס פרוי איז געווען נישט דאָראַ בריליאַנט, נאָר אַ יודיש מיידעל פון מאָהילעוו, ליבע (ליובאָוו) מענקין. וועגען דער מענקינא זענען פאַראַן פערשידענע מיינונגען. איינגע שילדערען איהר אַלס גרויסע אידעאַליסטקע, אַנדערע אַלס איינפאַכע, דורכשניטליכע פרוי. אַלע זענען אָבער מספּים, אַז זי איז געווען מעמד אין דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג און — אַז האָט נישט געוואוסט וועגען דער פּראָוואָקאַטאָרישער אַרבייט פון איהר מאַן.

ש. י. סטעפּאַניצקי, וועלכער האָט די מענקינא געקענט אין דער שווייץ, שילדערט איהר אָהן באַזונדערע אידעאַליסטישע שטריכען. אין זיינע זכרונות („לייטען, מענשען און געשטאַלטען") ווידמעט סטעפּאַניצקי אַ קאַפּיטעל אזעוו'ן און זיין פרוי. אגב גיט סטעפּאַניצקי אויך אַ פּאָר פּ-טים וועגען אזעוו'ס אַ ברודער.

„ביי מיין אָנקומען קיין בערן דערצעהלט סטעפּאַניצקי איז נאָך די קאָלאָניע געווען קליין. עס איז נאָך נישט געווען די מאַסע סטודענטען און דערהויפּט סטודענטקעס ווי אין די שפּעטערע יאָהרען. אין דעם קליינעם קרייז, וואָס האָבען בעזוכט דעם פּראָפעסאָר שטיינס סעמינאַר, האָט אויך זיך געצויגען די אויפמערקזאַמקייט אַ יונגע דאַמע, וואָס איז שטענדיג געזעסען שטיל, האָט זיך נישט אָנגערופען מיט קיין וואָרט און האָט מיט קיינעם נישט פּערקערט, נישט געקוקט אין קיינעמס ווינקעל, איז זיך געקומען אַליין און אַוועק אַליין. געצויגען האָט זי אויף זיך די אויפמערקזאַמקייט, נישט חלילה מיט איהר שענקייט, נישט מיט איהר גראַציע אָדער עלעגאַנץ, פון דעם אַלעם איז זי געווען זעהר ווייט. געגאַנגען איז זי שטענדיג געקליידעט אין אַן'ענגלישען קאָסטיום וואָס איז אויף איהר געהאָנגען; אויפ'ן קאָפּ האָט זי געטראָגען אַ מענערישען הוט און איהר גאַנג איז געווען אַ וואַקלדיגער, שווערפעליג און פּלומפּ און אַזוי ווי זי איז געגאַנגען געשוירען די האָר, האָט זי געמאַכט דעם איינדרוק פון עפּעס אַן'איבערגעוואַקסענעם יונגעל.

געהייסען האָט זי רחל מענקין פון מאָהילעוו אויפ'ן דניעפּער און איז שוין דעמאָלט געווען אַן'אַלטע סטודענטקע, וואָס האָט שוין געדאַרפט מאַכען דעם עקזאַמען און ענדיגען. די עלטערע סטודענטען האָבען דערצעהלט, אַז זי האָט שוין פאַרגעלייענט אין סעמינאַר איהר דיסערטאַציע איבער פּיעטר לאַווראָוו, דעם בערימטען רוסישען רעוואָלוציאָנער, און אַז די אַרבייט איז געווען זעהר גוט. דער פּראָפעסאָר האָט איהר זעהר געלויבט.

דערביי האָט מען דערצעהלט דעם קוריאָז, אַז זי האָט קוים בעלייענט דעם כתב יד און דאָס דייטש איז געווען אַרויס פון איהר מויל אַ צוקאַליעטשעטע. אַז עס איז געווען אַ רחמנות צוצוזעהן. איבריגענס איז דאָס געווען דאָס איינציגע מאָל, ווען זי האָט געעפענט דאָס מויל און גערעדט, אַז זי קען עפּעס רעדען. נאָכ'ן לייענען האָט זי זיך אָוועקגעזעצט און נישט געענטפערט, חוץ דער שטייגער איז. אויף די באַמערקונגען, וואָס די הערער און דער פּראָפעסאָר האָבען געמאַכט. ביידע צוגעגער האָבען נאָך אַפילו געוואוסט צו דערצעהלען, אַז די דיסערטאַציע האָט פאַר איהר אָנגעשריבען איהר חתן אָדער מאַן, אַ סטודענט פון דאַרמשטאַדטער (קאַרלסרוהער? ל. ב.) פּאָליטעכניקום, אַ גרויסער מאָלער ביי די רעוואָלוציאָנערען. דער נאָמען פון דעם חתן אָדער מאַן איז געווען יונה אזעוו. אַזוי האָב איך אום ערשטען מאָל דערהערט דעם נאָמען אזעוו, וועלכער האָט שפּעטער דערגרייכט צו אַזאַ טרויעריגע בערימטקייט אין דער וועלט.

מיט דער צייט איז מיר באַשערט געווען זיך נעהנטער צו באַקענען מיט דער פרוי מענקין און זיך דערוויסען פּרטים פון איהר לעבען. צופעליג בין איך געווען איהר שכן אויף די לעקציעס און זי האָט באַמערקט, דאָס איך שרייב נאָך גאַנץ פריי די לעקציעס און פאַרשטעה גוט מיט די דייטשע סטודענטען, מאַכט אויף זייער לשון, האָט זי אָנגעהויבען מיך אָפּט פרעגען אַ פּירוש המלות, אַ טייטש וואָרט, אַ שווערען אויסדרוק און אַזוי זענען מיר נעהנטער באַקאַנט. אָבער וואָס מעהר איך האָב מיט דער דאַמע גערעדט, אַלץ מעהר האָב איך בעוואונדערט איהר פאַרשטאַנד קאַפּ אין לימודים און איהר אָפענעם מוח אין וועלטליכע ענינים. אין וואָכעדיגע זאַכען, אין פראַגען וואָס זיינען נוגע דעם פּראַקטישען לעבען, איז זי געווען די חכמה אַליין.

(פאָרטזעצונג קומט)

א באראן פון הויכען אדעל איז זיך מגייר צוליב א יודיש מיידעל,

און עס הערשט ששון ושמחה אין אנטווערפען.

דער מחותן פון חתנ'ס צד לעגט איין חעלטען, כדי צו צעברעכען דעם שידוך, אבער ליבע איז שטארקער אפילו פון אריסטאקראטישע טאטעס.

מיט א צייט צוריק איז פארגעקומען אין דער גרויסער שוהל פון אנטווערפען די חתונה פון פרל. באַש, וועלכע שטאמט פון גרויסען יחוס, מיט קאלאנעל קערקטעאָווען, א זוהן פון א רייכען באַראָן אין בעלגיע, און וועלכער האט זיך פאקט מגייר געווען מיט א קורצער צייט צוריק און געוואָרען א ייד.

עס דאָס איז די שטאַרקסטע סענסאַציע פון טאָג.

סך-הכל ערשט מיט א יאָהר צוריק, אויף א גרויסען שפּאַנישען קאָנצערט-באַל האבען זיך צופעליג באגעגענט דאס פריילין באַש, א טאָכטער פון זעהר אנגעזעהענע יודישע פרומע עלטערען פון אנטווערפען, מיט קאלאנעל קערקהאָווען, וואָס איז א זוהן פון א גרויסער פלעמישער אדעל פאמיליע, אויך פון אנטווערפען.

נאָכ'ן ערשטען שמועס האט זיך דער קאלאנעל אנגעהויבען שטארק צו אינטערעסירען מיט דעם פריילין באַש: עס האט ביי איהם שטארק אויסגעצייכנט איהר גרויסע בילדונג און אינטעליגענץ. פריילין באַש איז, ווייזט אויס, אויך נישט געבליבען קאַלט צום איידעלען קאלאנעל. נאָך דער ערשטער באגעגעניש איז געקומען א צווייטע, א דריטע און אַזוי כסדר.

די פאַראינטערעסירונג איז געוואַקסען. מיט יעדער באגעגעניש האט מען זיך ענטפּלעקט און איינער האט ביים צווייטען וואָס מעהר געפונען. און כדי נאך מעהר צו זעהן און צו ענטפּלעקען, הויבט מען אָן ווערען אומגעדולדיג אויף די שעה'ן וואָס צעטיילען אין באגעגעניש מיט דער צווייטער... מיט דער אומגעדולדיגקייט פערלירט מען זיך. מ'הערט אויף צו זיין פאָרזיכטיג און מ'ווערט אָפּגערעגט און צערייצט פאַר יעדער קלייניגקייט וואָס שטערט. עס פאַלט מען א'בער זאַכען, וואָס ליגען פאר די נאָז און מ'באַמערקט נישט די סאַמע נאָהענטסטע... ווערט דאָס אלץ אויפּגעלעגט. שטיבינגע בעמערקען, און כדי צו דערנעהן דעם אמת, זוכט מען בעסער אנדערע וועגען ווי צו פרעגען...

דער פאָטער פון קאלאנעל קערקהאָווען איז א באַקאַנטע פערזענליכקייט אין בעלגיע. אַ'אנגעזעהענער גענעראל פון דער בעלגישער אַרמיי, א גענעראַל פון כל-ימיו און בכלל א פאַמיליע פון לאַנגע דורות פלעמישען אַדעל. דאָס לעבען איז דאָ אָפּגעגרעניצט, קאנסערוואַטיוו-אַריסטאָקראַטיש און מ'לעבט מיט א געוויסען שטייגער און מ'לעבט זעהר ווייט פון דער ברייטער גאַס. מ'גיט זיך משדך מיט אייגענע און אַזוי טאַקע ציהט זיך די קייט פון יחוס. און דער זוהן איז שוין קאָלאָנעל און דאַרף שוין מיט דער צייט אויך דערגרייכען די הויכע גענעראַלישע שליפעס, און יונג איז ער שוין אויך נישט, זוכט מען טאַקי צו פארבינדען דעם געראָטענעם זוהן מיט די אייגענע „סמזמענע“.

מאַכט זיך נישט עפּעס. צווישען אַדעל איז איצט עפּעס אויך נישט מיט אַלעמען, האָט מען באַמערקט דאָס דער זוהן איז עפּעס צעטראָגען, ווערט פערפאַלען אויף גאַנצע טעג. פרעגען איז נישט קיין פּלאַן. דעם אמת דערגעהט מען קיינמאָל נישט. ווענדט מען אָן אַלע „מדעלישע“ מאַנירען און מ'שיקט דינער נאָכ'ן זוהן וואו ער געהט. און עס איז דערגאַנגען צום באַראָן-גענעראַל אַז דער זוהן „שלעפּט“ זיך אַרום מיט א „יאַדין“ (א יודישע). שפּרינגט אויף דער באַראָן און פון זיינע עלטער-עלטער זיידעס איז דערגאַנגען צו איהם עפּעס מעשיות פון אַלטע שפּאַנישע צייטען אין בעלגיע, מיט יודען. ציטערט ער נאָך מעהר אויף: „...-גיין, צו אַזאַ חרפה וועט ער נישט דערלאָזען!“

ער רופט באַלד פריילין באַש'ס עלטערן און דערקלערט זיי דעם ענין. באַש'ס עלטערן פיהלען זיך אויך בענוגע געטראָפען צוליב אַנדערע טעמים ווי דעם באַראָנ'ס... און דער באַראָן עצה'ט:

— מ'מוז די יונגע צושיידען! שיקט מען דעם קאלאנעל אַוועק אויף אַ'ן „אויספאָרשונגס“-רייזע נאָך בעלגישען קאָנגאָ אין אַפריקע. די צייטונגען מעלדען דאָס טאַקע בקול רם און גיבען נאָך צו: „לויט דעם קעניגליכען באַפעהל“... און דער קאלאנעל האָט געמוזט פאָהרען.

מ'האָט צושיידט די צוויי פאַרליבטע מענשען, אָבער, ווייזט אויס, נישט זייערע הערצער. צווישען אַפריקע און אנטווערפען איז געגאַנגען א געהיימע אָבער זעהר אָפטע און וואַרימע קאָרעספּאָנדענץ, ווי מ'שווערט זיך, אַז אַלע שטערונגען וועט מען ברעכען און אַז מ'וועט אויסוואַרטען אויף דער גינסטיגער צייט...

אין צווישען צייט איז דער קאלאנעל אין אַפריקע קראַנק געוואָרען און מ'האָט איהם געמוזט ברענגען נאָך אייראָפּא. קומענדיג נאָך אנטווערפען האָט ער פשוט אויפגעלעבט. די קראַנק ווי מיט דער האַנד צוגענומען...

אין צווישען צייט האָט מען דער פריילי'ן באַש דערווייל געשדכנ'ט פאַרשידענע שידוכים, אָבער אויף אַלעמען איין קורצע תשובה: „כ'וויל נישט“. דער פריילין באַש'ס עלטערן האָבען זיך שטאַרק מצער געווען און געזוכט מיט אַלע מיטלען צו פיהרען זייער טאָכטער „אויפ'ן יודישען וועג“...

דער קאלאנעל איז צוריק דאָ אין אנטווערפען און פריילין באַש אויך, און נאָך אַלע היטעניש'ען זעהט מען זיך גאָר אָפט.

און פלוצלינג מיט דער צייט, א יללה אין דער שטוב פון פריילין באַש'ס עלטערן. מ'וויינט און מ'קלאָגט גאַנצע טעג. וואָס איז געשעהען? פריילין באַש איז שוין נישט אַליין, זי שוואַנגערט! קען מען זיך לייכט פאָרשטעלען, וואָס עס האָט זיך געטוען! דער קאלאנעל רוהט נישט און זוכט מיט אַלע מיטלען ווייך צו מאַכען דאָס האַרץ פון זיין באַראָן-פאָטער. און צום באַראָן-פאָטער דערגעהט אויך אַלץ און אויך די לאַגע פון פריילין באַש. זוכט מען מיט אַלטע אַדעל'ס וועגען צו פערטרייבען די געשיכטע מיט... געלד. אָבער דער יונגער קאלאנעל פלאַמט פאַר חרפה פון דעם בלויען הערצען. און נאָך לאַנגע סטראַשען און שטורמען און פון בלויזער שרעק, אַז די „חרפה“ זאָל נישט דערגעהן צו דער עפענטליכקייט, מוז געבען דער באַראָן-גענעראַל מסכים זיין.

אָבער דאָ הויבט זיך ערשט אָן די אמת'ע חרפות און בזיונות פון דעם באַראָן-גענעראַל. ער האָט מסכים געווען, אַז אַלץ זאָל געשען ווערען אין געהיים. ערשט מ'קומט איהם זאָגען און דערמאָהנען, אַז פריילין באַש איז אַ יודישע טאָכטער. עלטערן פרומע און אַז ביי יודען איז אַזוי און אַזוי און אַז זיין זוהן מוז זיך מגייר זיין. די חתונה צערעמאָניע מוז פאָרקומען אין שול און אַז די עפענטליכקייט וואָס שוין מוזען אַלץ וויסען און נאָך מעהר: זיין איינציגער זוהן איז מסכים אויף אַלץ און אַז ער געהט אַפילו צו דער אָפּעראַציע מיט פרייד און שמחה!..

אַז דער באַראָן גענעראַל האָט דאָס אַלץ אויסגעהאַלטען וועט ער שוין אַלץ אויסהאַלטען... ער האָט נאָך געמוזט קומען זעהן מיט די אייגענע באַראָן-אויגען די גאַנצע חתונה-צערעמאָניע. פערשטאַנדליך, אַז די גאַנצע אַדעל-משפחה האָט זיך אָפּגעהאַלטען.

ביי פריילין באַש אין שטוב האָט מען זיך ווי עס איז בערוהיגט. טרערען פון צער און שמחה האָבען זיך אויסגעמישט. און מ'האָט זיך געגרייט דער חתן, קאלאנעל קערקהאָווען האָט באַקומען פרייען אַריינטריט אין שטאָט אַריין. פריילין באַש איז געווען אויפ'ן זיבעטען הימעל.

און מ'האָט זיך געגרייט מיט פאָמפּ צו דער גרויסער שמחה. קאלאנעל קערקהאָווען איז געפאָהרען קיין בריסעל צו א גרויסען מוהל און אונטער דער אויפזיכט פון דאָקטוירים איז דורכגעפיהרט געוואָרען די אָפּעראַציע. אַלץ איז געלונגען. קאלאנעל קערקהאָווען פרעהט זיך און אַלע גראַטולירען מיט איהם: מיט מזל געוואָרען א ייד!

און מיט א צייט צוריק האָט מען אין דער גרויסער שוהל פון אנטווערפען דייטליך געהערט די נעמען: רחל בת משה באַש מיט אברהם בן אברהם קערקהאָווען. און בשעת אונטער דער חופה האָט זיך דער גרויסער יודישער עולם, צוגעהערט מיט נייגעריגקייט צו דעם „הרי-את“, וואָס איז אַרויסגעגעבען א ביסעל פאַרפּלעמישט פון דעם פלעמיש-יודישען קאלאנעל...

אַרויסגעהענדיג פון שוהל, זענען זיך געגאַנגען דער באַראָן-גענעראַל קערקהאָווען מיט ר' משה באַש ווי צוויי מחותנים פון צוויי התונות...

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון די ליבלינגס-געסט אויס אַמעריקאַ

אננא און היימאן יאַקובאָוויטש

היינט, מאָנטאָג, דעם 8-טען אויגוסט 9 אַ זייגער אין אָוונט

גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 80 גר. ביז 2.50

איהר גרויסער סוד

אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון זאַלאַטאַרעווסקי. רעזשיסירט דורך ה. יאַקובאָוויטש. הויפּט-ראָלען: „גינא“—אננא יאַקובאָוויטש „פּראָפ. זיידעל“—היימאַן יאַקובאָוויטש.

דינסטאָג, 9 אַוו. אויפ'ן פערלאַנג פון פּובליקום צו ביליגע פּרייזען

די גרינע כלה

לעבענסבילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון סיגאַל, רעזש. היימאַן יאַקובאָוויטש. הויפּט-ראָלען: „גאָלדעלע“—אננא יאַקובאָוויטש, „זעליג“—היימאַן יאַקובאָוויטש. ס'ווערען געזונגען פאָלגענדע נומערן: „א גרוס פון רוסלאַנד“, „קדשנו במצותיך“, „פרעהט אייך יודעלעך“, „לעבעדיג און פרעהליך“, „אוי אַדעם“ (רוסישע פּאַפּורי), „איך וויל זיך שפּילען“.

ס'נעמט אַנטייל פרויען: בעזמאַן, מאַכאַראָוויסקאַ, פאָדערמאַן. מענער: אָריעל, אייזענבערג, באַלבערסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, בייהויז, פּאָליאַנסקי: צוויליך אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. בינהנע-לייטער: מאַכאַראַוסקי. בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע.

אַנאָנס! אין פאַרבערייטונג די גרויסע קאָמישע פּיעסע מיט געזאַנג און טענץ „די פּוילישע חתונה“.

אין פלאַמען פון ליבע און האס

(ראָמאַן).

82)

די לאַגע פון הענריעק'ן מיט מאַקס'ן איז געוואָרען קריטיש. אין דעם מאָמענט, ווען זיי זענען אַנטלאָפען, האָבען איבער'ן מאַרק אַנגעהויבען אַריבערצוקלעטערן רוסישע זעלנער.

— אַ שיינע מעשה! — האָט מאַקס אַ ברום געטון — עס געהט זיך מאַכען פרעהליך...

דערווייל זענען ביידע אָפיצירען אויפגעשטאַנען, און אַרונטער אין גאַרטען מיט רעוואָלווערן אין די הענט.

ביידע ברידער האָבען זיך היגטערווייליגכ אַריינגעקריגען אין הויז.

מאַקס האָט שוין געהאַט אַרויסגעלעגט אַ האַנט אויף דער קליאַמקע צו עפענען די טיר — ערשט פלוצים האָבען זיי דערהערט שטימען פון די רוסישע זעלנער. זיי זענען געבליבען אויפ'ן אָרט אָהן באַוועגונג.

דאָס גאַנצע הויז איז געווען אַרומגערינגעלט.

די פרוי לוריע איז אַרויס פון איהר צימער, און דערזעהענדיג הענריעק'ן, האָט זי דערשראָקען אויסגעשריגען:

— וואָס הייסט, הענריעק, ביזט נאָך נישט אַוועק פון דאַנען?! נאָט מיינער! וואָס וועט דאָס זיין?..

פלוצים האָבען איהר אַ פּאָר געזונדע הענד אונטערגעהויבען און זי האָט דערפיהלט, ווי מען קושט זי.

די אָרימע פרוי האָט פערצווייפעלט אויסגעשריגען:

— מאַקס! מאַקס! דו אויך!.. ביידע זענט איהר, דאָ!..

— צי קענסטו אונז, מוהמעשי, בעהאַלטען?

— וואו זאָל איך אייך בעהאַלטען?.

— זענען מיר, הייסט עס, מיאוס אַריינגעפאַלען!..

פון אַלע זייטען האָבען אָנגעהויבען אָנצוקומען זעלנער.

די פרוי לוריע האָט געבראָכען מיט די הענד:

— וויי איז מיר! וויי איז מיר!

זי איז געבליבען אַרומגעלאָפען איבער'ן קאָרידאָר, ווי האַלב-וואַנזיניג אַ האָפענונג צו געפינען עפּיס אַ שטיקעל בעהעלפעניש פאַר די יונגען.

די זעלנער האָבען אַרויסגעוואָרפען פון דרויסען אַלע טירען און אַריינגעלאָפען אין הויז...

הענריעק און מאַקס האָבען אַפילו נישט געפּרובט שטעלען קיין ווידערשטאַנד. ווען זיי וואָלטען מיט זיך געהאַט געוועהר, וואָלטען זיי נישט געווען אַזוי לייכט נאָכגיביג! מיט בלויזע פויסטע האָבען זיי נישט געקאָנט אַרויסווייזען קיין בריה'שקייט, ווען נעמען זיי זענען געווען געצילט צוואַנציג ביקסען.

די אָפיצירען, וואָס האָבען געוואוינט ביי דער פרוי לוריע האָבען די ביידע ברידער אַריינגענומען אין עס-זאַל.

די רוסען זענען געווען קודם כל איבערראַשט דערמיט, וואָס נאָכגעיאָגט האָבען זיי בלויז אייגענע, און דאָ האָבען זיי געכאַפּט צוויי בחורים.

איינער פון די אָפיצירען האָט זיך געווענדט צום אונטער אָפיציר איוואַן באַלדיראָוו.

— וועלכען האָט מען עס נאָכגעיאַגט?

באַלדיראָוו, אַ שטיפער, מיט אַ'נ'אַרויסגעשטופּטער ברוסט האָט אַנגעוויזען אויף אַ צווייטען זעלנער.

דער אָפיציר האָט אַ פרעג געטאָן ביי יענעם, ער זאָל זאָגען.

— ס'איז געווען זעהר פינסטער, און ס'איז אוממעגליך געווען זעהן! — האָט דער זעלנער געענטפערט — איך קען נישט וויסען, וועמען פון זיי מיר האָבען נאָכגעיאָגט.

די איבעריגע זעלנער האָבען אויך ערקלערט דאָס זעלבע. האָבען זיך די אָפיצירען אַ ווייל איבערגעלעגט.

הענריעק און מאַקס האָבען אַפילו נישט געוואוסט, וואָס זיי רעדען, אָבער זיי האָבען זיך אָנגעשטויסען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך.

אין הענריעק'ס האַרץ האָט זיך דערוועקט אַ געפיהל פאַר זעלבסט-אָפּפערונג.

— מען יאָגט נאָך מאַקס'ן — האָט ער אַ טראַכט געטון — ווען זיי זאָלען זיך דערוויסען, וועלען זיי איהם דערשיסען... נו... און מאַקס איז אַ פּאַהיגערער ער וועט בעסער קאָנען גענוסען פון לעבען, ווי איך... וועל איך אָפּקעהן... איך — בעסער...

דער אָפיציר האָט זיך דערווייל געווענדעט צו מאַקס'ן:

— ווער ביזטו?

— איך הייס מאַקס לוריע... אַ פּלימעניק פון דער פרוי, ביי וועלכער איהר וואוינט!

— און דו, ווי הייסטו?

— הענריק לוריע.. אַ צווייטער פּלימעניק...

— איינער פון אייך האָט געהערט צו אַ באַנדע, וועלכע האָט היינט ביינאַכט פונאַנדערגענומען די שינעס פון דער באַהן און דעריבער איז פאָרגעקומען אַ קאַטאַסטראָפע מיט אַ צוג, וואָס האָט געפיהרט שפּייז פאַר'ן מיליטער.

— מעגליך!

— ס'איז נישט נאָר מעגליך, נאָר ס'איז אַזוי! — האָט דער אָפיציר אַ'יין אויסגערופען — איינעם פון אייך האָבען פערפאָלגט די קאָזאַקען, צו וועלכע עס האָבען זיך אָנגעשלאָסען די זעלנער, וואָס שטעהען איין אין דער פאַבריק פון די דריוויעס. וועלכער פון אייך ביידע איז עס פון דער באַנדע?

— איך! — האָט זיך אָפּגערופען מאַקס.

— איך בין אויך אַ פרייער שיטער! — האָט הענריעק אונטערגעכאַפּט.

(פאָרזעצונג קומט).

701

בעקאַנטמאַכונג.

אייער אויסערליכער אויסזעהן

איז אַ הויפּטזאַכע לעבענס-פאַקטאָר, דערוועגער זאָרגט זיך מיט אייערע בעשטעלונגען נאָר אין דעם

הערדען - שניידער - אַטעליער

ז. ראַפּוך, פּיזשינסקאַ 153

(פראָנט, 2-טען שטאָק)

וואו עס ווערען אויסגעפערטיגט אַלערליי מענער-גאַרדעראָבען נאָר לויט די נייעסטע מאָדעלען, ווי אויך נעוצליך אויף וועקסלען.

צוגענגליכע פּרייזען.

לעטשניצע פון דאָקטוירים און ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען-קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9½ 5—4
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר לופּיטש	הויט- און געשלעכטס קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	— 1
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּר ד-ספּריצונגען, אַלע שטראַלען א. ז. ו. פּאַקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג, אַנאַ-טאָמישע פּרעפּאַראַטען, לאַבאָראַטאָריום, עלעקטריזאַציע, אפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריע ווערען אויסגעפירט אַלע אַרט אַנאַליזען, פון פּלעגמע און בלוט. 2130

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

בּיי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאַבינעט

מיט צאָהן-ציהען

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נ.מ.
ד"ר לאָזשינסקאַ סמאָראַפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציין, קאָראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאַג.

צו וואָס זאָלט איהר ליידען

פונ'ם שווייס פון די פיס?

פון וואָס די הויט קריכט אָב און עס מאַכען זיך ראַנעס, ווי אויך פון דעם שלעכטען ריח, וואָס קיין מענש קען נעבען אַמך ניט אייגשטעהן, אַז בלויז פאַר אַ פּאָר גראָשען קענט איהר דאָס אַלעס בעזייטיגען, — נוצענדיג דעם פּראַשעק „ראַדיקאַל"

וועלכער פערהיט אויך גלייכצייטיג דאָס לעדער פון פלאַצען. צו בעקומען בּיים צייטונגס-פערקויפער וועלנאַרוש, אַלט-שטאָט 1. אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען גאַראַנטירט אויס'ן גאַנצען זומער!

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראָסאָווסקי	נאָז, האַלז, אויערען קר.	10-11 2-3 6½—7½
ד"ר רושאַנסקי	הויט- און געשלעכט-קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1-2
ד"ר יוספמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	11-1½ 5-6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגיש-קראַנקהייטען	4-5 זונ. 1-2
ד"ר ווײנבערג	אינערליך הערץ לונגען-קר.	11-1 5½-7
ד"ר סטופּעל	רענטגען	2—12 4-6
א. נראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-בעהאַנדלונג, בעלייכטונגען, קוואַרצען, מאַסאַזשען, א. אַ. ז.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קאַרצ-לאַמפּ, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אַלע בעגלייכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאָמלער.

אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

היים אין די שטאָט.

לעטשניצע (פאַר קומענדע קראַנקע)

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאַבינעט „SALUS"

גלובנאַ 41 טעל. 46-65.

איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אָוו. זונטאָג - פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

ד"ר ז. ראַקאָווסקי	אויערען-האַלז און נאָז-קראַנקהייטען	פון 11 – 12
ד"ר לאַנדאַו	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 – 2 און פון 5 – 7
ד"ר דינענזאָהן	קינדער-קראַנקהייטען	פון 11–12 און 4.30–6
ד"ר ווייס	כירורגישע קראַנקהייטען	פון 1–2 און פון 6.30–7.30
„ שמערלאָווסקי	פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע	2.30 – 3.30, 5.30–6.30 זונטאָג פון 12–1
„ װילבערשטראַם	,וענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.	פון 11.30–1 און 7–8
ד"ר גאָלדבערג	אויגען-קראַנקהייטען	פון 10.30–12.30
ד"ר גאָלדרינג	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 11–12 און פון 3–5
צאָהן-אַרצט פרוי לאַנדאַו סט. נעלבערג	צאָהן-און מויל-קראַנקהייטען	9.30–12 און פון 4–7 12–2 און פון 7–8

אָפּעראַציעס, אָפּעראַציעס, איינשפריצונגען, פּאָקען-שטעלען. אַלערליי אַנאַ-ליזען, (ווי אורין, פלעגמע, בלוט אז"וו) דורכלייכטונגען און רענטגען-אויפ-נאַהמען. קורס פאַר שטאַמלער. געבורטס-הילף בעראַטונגען פאַר מו-טערס. קינסטליכע ציין, קאָראָנעס, גאָלדענע בריקען, פּלאָמבען א. אַז. וו.

ספּעצ. קורסען פאַר שטאַמלער. וויזיטען אין שטאָט.

שוץ-אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

31

ס'ווערט זאָפאָרט געברויכט

אַ פּרייליין

אין פאָטאָגראַפישען אַטעליע

„פּאַריזיען"

בזשעזשינער 69. 761

אַכטונג ה"ה פּריזיערס!

מיין פּערפומעריע-געשעפט אין פּערזעהען מיט

אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע קעלנישע

און בלומען-וואַסערן צום פּרייז פון 4 זל. אַ קילאָ, וועזשעטאַל 3 זל., פּיקסין—7.80, ווי אויך אַלער-ליי פּריזיער-צובעהערע צו קאָנקורענץ-פּרייזען

מיט אַכטונג J. Drukier

II ZAWADZKA II

קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען!

צו פּערמיטן

אַ צימער און קוך

ווי אויך אַ געוועלב

אין הויף נאָוואָמיעסקאַ 21

צו ערפאָהרען ביים סטרוזש

רעכער

צו נייהען אויף דער מאַשין

ווערט אָנגענומען ביי

ג. נאָרדמאַן

29 צעגעלניאַנאַ 29

Dr. med.

A. MAZUR

נאַרוטאָוויטש (רוזשאַנע) 44

אויערען און האַלז קראַנקהייטען

שטימע און שפּראַך-פעהלערן

(שטאַמלען א.ז.וו.) נעמט אָן

פון 12 – 2 און פון 6³⁰—8 אָוו.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים-ספּעצ. און דענטיסטען-קאַבינעט

פּעטריקאָווער 62, טעל. 31-53.

אינערל. קראַנקהייטען	ד"ר ב. ראַבינזאָהן „ מ. וואָלפסאָן „ א. טענענבוים	פון 2½—3½ און 7—8 „ 12—2 „ 4—6
כירורגישע קראַנקהייטען	ד"ר י. שרייבער „ א. פּאַכשאַנסקי	פון 2½—4 און 7—8 „ 12—1 און 5—6
פרויען-קראַנקהייטען און געבורטס-הילף	ד"ר ד. אַלטערמאַן „ מ. פעלדמאַן פרוי ד"ר ה. זעלדאָוויטש-קראַטשקאָ „ „ גוסטאַוואַ זאַנד טענענבוים	פון 11—1 „ 5½—7½ שבת, זונט., דינסט., דאָנ. 3-5 זונט., מאָנט., מיט., פרײַט. 3-5
קינדער-קראַנקהייטען	ד"ר ס. גוטענטאַג „ ל. פאַמיליער	פון 10—11 און 6—7 „ 12—1 און 4—5
נערווען-קראַנק.	ד"ר מ. מאַשלאַנקאַ	פון 6—7 זונטאָג 1—2½
אויגען-קראַנקהייטען	ד"ר י. סטופּאַי „ ס. האַלענדערסקאַ	פון 1—2 און 4—5 11—12, 6—8 זונט. 12—2
נאָז, האַלז און אויערען-קראַנק.	ד"ר מ. קלאַטשקאָ „ באַל. כאַן	פון 11—1 און 7—8 „ 3½—5½
הויט- און וועַ-נערישע קראַנק.	ד"ר פ. ברוין „ י. פּאַלאַווײשיק	פון ½12—½3 „ 6 8
ציין- און מויל-קראַנקהייטען	צאָהן-אַרצט ס. שעוועס „ מ. רעזניקאָוואַ „ ב. משורנאָווסקאַ „ נ. קאַצענבאָגען	פון 9—10¾ און 8—9 „ 11—1¾ „ 2¼—5 „ 5¼—8

די לעטשניצע איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אין אָוונט.

Zaginiony

został weksel na zł. 40.—, pł. dnia 9/8 r.b. z wystawienia L. Wekslera, Cegielniana 45 nazlecenie Grabowskiego, Nowo-Cegielniana 41.

Weksel powyższy unieważnia się.

758   **Sz. Frigman, Łódź, Zgierska 30.**

ווילסטו בעזיצען די

העבּרעאישע שפּראַך

אין ווערט און שריפט מיט'ן דקדוק? ווילסטו קענען שרייבען יודיש מיט'ן נייעם ליטעראַרישען סטיל? ווילסטו זיין בעקאַנט מיט אונזער 4 טויזענד-יעהריגער היסטאָ-ריע לויט גרעץ און דובנאָוו? זאָלסטו זיך ווענדען (אָהן אונטערשייד פון געשלעכט) צום לעהרער

א. איטקין, קאָנסטאַנטינער-גאַס 33,

פראָנט. פּרייז שפּאָט-ביליג! ערפאָלג גאַראַנטירט! 984

LEKARZ-DENTYSTA—צאָהן-אַרצט

M. KARABANOW

חסכאָדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 59-09

הײלט, פּלאָמבירט ציהט ציין גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציין אָהנע גומען און רעפּאַראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפירט.

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונט. 1195

לעטשניצע פּרייזען.   בעראַטונג אומזאָנסט.

Znowu można oszczędzać

gdyż ciężkie czasy zmuszają nas niestety do tego. Trudno dziś wszakże nawet o zarobek niewielki. Warto więc pomyśleć o tem, że wyborne „mydło Kołłontay z pralką" jest nietylko tanie, ale nie niszczy drogiej bielizny i chroni nas od nowych i niepotrzebnych zakupów bielizny. Każdy uczciwy kupiec prowadzi „mydło Kołłontay" i chętnie je sprzedaje, wiedząc zgóry, że klientela jego będzie zadowoloną.

1845   גענעראַל-פערטרעטער אויף לאָדז:

S. B. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

שפּאָרט געלד

מען קלעפּט בינדעס און קראַוואַטען ווערט איבער-געמאַכט אויף נייע שלייפען און קראַוואַטען, ווי אויך פערשידענע בינדעס צו ווענדען, און אויך פון נייע שטאָפען צו ביליגע פּרייזען. ביי

הערשקאָוויטש, וואָלבאָרסקאַ 31.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביורא פּיעטריקאָווער 17?

ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען

— אַז אין דעם ביוראָ —

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו מ'וועט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי בריוועס לויט'ן אָרט, קלאָגעס, זאַבעזפּעטשעניעס אויף אַלע שטעדט און דערפער, אַפּעלאַציעס, פּעטיציעס, אַדוואַלאַניעס, רעקורסען, מעגען פּעטער און קאַ-סיסאַריאַט-רושאַנדע, ביטעס ועגען דירה און אונטער ראַזימטשיס און אין אַלע פּאַליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַוואַניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

עצות ווע-גען מיליטער-ענינים

ווערט ערטיילט דורך אַ מיליטעריש ען ספּעציאַליסט פון 4-7 אָוו.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעל,

פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52

שנעל, רעעל און ביליג!

אַנאָנסען - פּרייז:

מעטער טעקסט 14 גראָשען, ... גראָשען, אין טעקסט 40 גר., ... 60 גראָשען, ... 10 גראָשען, פּרייזען 15 גראָשען. — ... 100 פּראָצענט טייערער. ...

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:

אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, און אויסלאַנד ביז 50 פּראָצענט טייערער. ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silbarberg.   Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.